

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
DELEGATURA W SZCZECINIE

LSZ.410.14.5.2024

Pan
dr inż. Grzegorz Szyjka
Dyrektor
Zespołu Szkół Samochodowych w Szczecinie
ul. Klonowica 14
71-244 Szczecin

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/086 – Organizacja i funkcjonowanie nadzoru pedagogicznego w szkołach ponadpodstawowych
w województwach lubuskim, wielkopolskim i zachodniopomorskim

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Zespół Szkół Samochodowych w Szczecinie, ul. Klonowica 14; 71-244 Szczecin ¹ . W strukturze organizacyjnej Zespołu Szkół ² mieszczą się: Technikum Samochodowe ³ (dalej: Technikum), Branżowa Szkoła I stopnia nr 9, Branżowa Szkoła II stopnia nr 3 ⁴ oraz Internat ZSS ⁵ .
Kierownik jednostki kontrolowanej	Grzegorz Szyjka, Dyrektor Zespołu Szkół Samochodowych ⁶ od 1 września 2022 r. Wcześniej, tj. w okresie od 1 września 2007 r. do 31 sierpnia 2022 r. dyrektorem ZSS był Roman Wechmann.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Organizacja nadzoru pedagogicznego. 2. Funkcjonowanie nadzoru pedagogicznego.
Okres objęty kontrolą	Od 1 września 2021 r. do 31 sierpnia 2024 r. Dla realizacji celów kontroli mogą być wykorzystane dowody sporządzone w okresach wcześniejszych i późniejszych, związane z przedmiotem kontroli, a także dane statystyczne.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁷ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie
Kontrolerzy	1. Aleksandra Młynek, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/156/2024 z 3 września 2024 r. 2. Sylwia Księżopolska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/158/2024 z 5 września 2024 r. 3. Paweł Dopieralski, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/176/2024 z 21 października 2024 r. 4. Adam Borowski, doradca techniczny, upoważnienie do kontroli nr LSZ/180/2024 z 20 listopada 2024 r.

(akta kontroli str. 1-8, 14-16)

¹ Dalej: Zespół Szkół lub ZSS.

² Działania kontrolne ukierunkowano na organizację i funkcjonowanie nadzoru pedagogicznego w Technikum mających wpływ na przebieg procesów kształcenia mierzoną zdawalnością i wynikami pisemnego egzaminu maturalnego z przedmiotów obowiązkowych.

³W okresie objętym kontrolą na Technikum Samochodowe składało się technikum czteroletnie (dla absolwentów gimnazjum, funkcjonujące do 31 sierpnia 2023 r.) oraz technikum pięcioletnie (dla absolwentów ośmioletniej szkoły podstawowej); dalej: odpowiednio: TG i TP.

⁴ Utworzona 1 września 2023 r.

⁵ Utworzony 7 września 2021 r.

⁶ Dalej: Dyrektor ZSS.

⁷ Dz. U. z 2022 r. poz. 623; dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁸ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W latach szkolnych objętych kontrolą, podejmowane przez Dyrektora ZSS w ramach sprawowanego nadzoru pedagogicznego, działania mające na celu poprawę efektywności kształcenia uczniów Technikum przyniosły zauważalny efekt dopiero w 2024 r. Oprócz działań Dyrektora ZSS podejmowanych w ramach nadzoru pedagogicznego oraz wykorzystania przez nauczycieli doświadczeń nabytych w trakcie realizacji czteroletniego programu poprawy i jednorocznego programu naprawczego z języka polskiego, powyższa poprawa mogła wynikać z mniejszego odsetka absolwentów Technikum przystępującego do egzaminu maturalnego w 2024 r. Wcześniej, tj. w latach 2021-2023 zdawalność tego egzaminu była znacząco niższa, a wskaźnik EWD miał wartość ujemną, co świadczy o niedostatecznej efektywności kształcenia, gdyż wkład szkoły w końcowy poziom wiedzy uczniów na zakończenie etapu edukacyjnego był niewystarczający.

W okresie objętym kontrolą w Zespole Szkół zapewniono odpowiednio przygotowaną i wykwalifikowaną kadrę pedagogiczną. Jednak nie zapewniono w Zespole Szkół prawidłowych i rzetelnych warunków organizacji nadzoru pedagogicznego w badanym zakresie. Brak dokumentacji pedagogicznej za 2021/2022 oraz dostępna w ZSS dokumentacja uniemożliwiała rzetelne ustalenie, zgodnej ze stanem faktycznym, liczby uczniów objętych pomocą psychologiczno-pedagogiczną⁹, a stosowane rozwiązania nie zapewniały jej organizowania z należytą starannością. Dzienniki prowadzone przez specjalistów¹⁰ z bieżącej pomocy pp nie zawierały wszystkich wymaganych danych. Nieprawidłowości te nie zostały przez Dyrektora ZSS rozpoznane i skorygowane w ramach nadzoru pedagogicznego, co świadczy o jego nierzetelnym sprawowaniu. Funkcjonujące w ZSS zespoły przedmiotowe i wychowawcze nie zostały powołane w wymagany sposób.

Obowiązujący w okresie objętym kontrolą Statut Zespołu Szkół zawierał wszystkie wymagane elementy, w tym kwestie sprawowania nadzoru pedagogicznego nad działalnością dydaktyczno-wychowawczą i opiekuńczą, jednak jego zmiany, w większości, nie zostały opublikowane na stronie BIP ZSS.

Plany nadzoru pedagogicznego na kolejne lata szkolne opracowywano z uwzględnieniem podstawowych kierunków polityki oświatowej państwa oraz wyników i wniosków z tego nadzoru z poprzedniego roku szkolnego. Wobec nieprzeprowadzenia w kontrolowanym okresie całościowej diagnozy pracy szkoły, w planach tych zabrakło ujęcia zakresu wspomagania nauczycieli w realizacji ich zadań, a który to zakres wynikałby z takiej diagnozy. Ponadto w planie na rok szkolny 2021/2022 nie przewidziano kontroli przestrzegania przez nauczycieli przepisów prawa dotyczących działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej, a także nie uwzględniono dodanych pod koniec roku szkolnego dwóch nowych kierunków realizacji polityki oświatowej państwa.

Dyrektor ZSS corocznie sporządzał i przedstawiał Radzie Pedagogicznej, w wymaganym terminie, wyniki i wnioski (odnoszące się do stwierdzonych nieprawidłowości) ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego.

W latach szkolnych 2022/2023 i 2023/2024 część przeprowadzonych kontroli w ramach nadzoru pedagogicznego została udokumentowana w zaplanowany sposób, ale niektóre ze stwierdzanych nieprawidłowości powtarzały się w wynikach i wnioskach ze sprawowanego nadzoru za kolejne lata szkolne. W ocenie NIK permanentne

⁸ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁹ Dalej: pomocy pp.

¹⁰ Tj. pedagoga specjalnego, pedagoga i psychologa.

występowanie tych samych nieprawidłowości w funkcjonowaniu jednostki może świadczyć o nieskuteczności nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez Dyrektora ZSS. Ponadto nieuwzględnienie na etapie opracowywania planów nadzoru pedagogicznego ani celów prowadzonego nadzoru, ani kryteriów i mierników choć nieobligatoryjne, uniemożliwia – w ocenie NIK – dokonanie jednoznacznej oceny sprawowanego nadzoru pedagogicznego i ustalenia, czy rzetelnie zrealizowano wszystkie założenia i zadania zawarte w kolejnych planach. Wskazać należy że Rada Pedagogiczna w kolejnych latach nie ustalała sposobu wykorzystania przedstawianych przez Dyrektora ZSS wyników i wniosków ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej¹¹ kontrolowanej działalności

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

1. Organizacja nadzoru pedagogicznego

1.1 W okresie objętym kontrolą liczba kadry pedagogicznej w Zespole Szkół kształtowała się następująco:

- 2021/2022 na początku roku szkolnego 65 osób (79,49 etatów), na koniec roku szkolnego 67 osób (77,51 etatów); z czego odpowiednio w Technikum: na początek 61 osób (51,15 etatów), na koniec 64 osoby (49,74 etatów); w tym nauczyciele przedmiotów maturalnych: 20 osób (17,82 etatów), 20 osób (19,97 etatów);
- 2022/2023 na początku roku szkolnego 67 osób (77,25 etatów), na koniec roku szkolnego 68 osób (75,13 etatów), z czego w Technikum: na początek 57 osób (46,41 etatów), na koniec 63 osoby (48,10 etatów), w tym nauczyciele przedmiotów maturalnych: 18 osób (17,93 etatów), 19 osób (18,59 etatów);
- 2023/2024 na początku roku szkolnego 76 osób (82,33 etatów), na koniec roku szkolnego 77 osób (80,34 etatów), z czego w Technikum: na początek 72 osoby (52,37 etatów), na koniec 74 osoby (48,87 etatów), w tym nauczyciele przedmiotów maturalnych: 20 osób (19,74 etatów), 20 osób (17,94 etatów).

(akta kontroli str. 167, 168, 280-282)

W trakcie badanych lat szkolnych w Zespole Szkół, zostało zatrudnionych 35 nauczycieli, z czego 27 prowadziło nauczanie w Technikum. W poszczególnych latach liczba nowozatrudnionych wyniosła: 2021/2022 – 16 nauczycieli, 2022/2023 – siedmiu, 2023/2024 – 12.

(akta kontroli str. 170-173)

Próbę wybraną do badania pod kątem prawidłowości powierzenia zajęć ze względu na posiadane przez kadrę kwalifikacje, stanowiła grupa 12 osób, tj. 10 nauczycieli¹² oraz dwóch specjalistów: jeden pedagog, jeden pedagog specjalny.

Badanie dokumentacji ww. nauczycieli Technikum wykazało, iż wszyscy posiadali odpowiednie przygotowanie i kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela/specjalisty w szkołach ponadpodstawowych, zgodne z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu Ministra Edukacji i Nauki z dnia 14 września 2023 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli¹³.

(akta kontroli str. 188-189, 285-286)

1.2 Liczbę uczniów do ustalenia wymaganego wymiaru łącznej liczby etatów specjalistów stanowiła: liczba uczniów Technikum (cztero- i pięcioletniego) i liczba

¹¹ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹² W tym: czterech matematyki, czterech języka polskiego, jeden chemii, jeden języka angielskiego.

¹³ Dz. U. poz. 2102; dalej: rozporządzenie w sprawie kwalifikacji.

uczniów Szkoły Branżowej I stopnia pomniejszona o liczbę uczestników kursów zawodowych.

Pensum nauczycieli-specjalistów określone przez organ prowadzący Zespołu Szkół w latach 2021/2022 – 2022/2023 wynosiło 20 godzin, a w roku szkolnym 2023/2024 - 22 godziny. Według danych zawartych w arkuszach organizacyjnych, w badanych latach szkolnych relacja liczby uczniów do wymiaru zatrudnienia poszczególnych specjalistów kształtowała się następująco:

- 2021/2022 – pedagog szkolny, w wymiarze 22 godziny w tygodniu, w tym 2 godziny to zajęcia w zakresie pomocy pp oraz zajęcia rewalidacyjne w wymiarze 5,58 godzin tygodniowo. Wymiar godzin przewidziany w arkuszu organizacyjnym na obowiązki pedagoga przez cały rok szkolny nie ulegał zmianom. Liczba uczniów na 1 września wyniosła 648 a na koniec roku szkolnego 672. W ujęciu ilościowym liczba etatów specjalistów wyniosła 1,379 i nie ulegała zmianie w trakcie roku szkolnego;

- 2022/2023 – w wymiarze 50 godzin w tygodniu: pedagog - 20 godzin, psycholog - 15 godzin oraz pedagog specjalny - 15 godzin. Etat psychologa w całości (15 godzin; 0,75 etatu) oraz pedagoga specjalnego w wymiarze 10 godzin w tygodniu (0,50 etatu) wykazano w arkuszu organizacyjnym jako wakat. W trakcie roku szkolnego zatrudniono osobę na stanowisko psychologa, zwiększono wymiar zatrudnionego pedagoga specjalnego do 0,5 etatu oraz zwolniono i zatrudniono nowego pedagoga w pełnym wymiarze czasu pracy (20 godzin). Liczba uczniów na 1 września wynosiła 665¹⁴ a na koniec roku szkolnego 681. Ilość etatów specjalistów wynosiła 2,5 i nie ulegała zmianie w trakcie roku szkolnego.

Aneks nr 2 do Arkusza Organizacyjnego, który został złożony 7 września 2022 r. wykazywał 712 uczniów, dla których Dyrektor ZSS powinien zabezpieczyć specjalistów do pomocy pp. Wicedyrektor Zespołu Szkół wyjaśniła: (...) *tworzenie tego aneksu było poprzedzone ustaleniami z panią inspektorem Wydziału Oświaty, która poinformowała Dyrektora ZSS o utworzeniu dwóch oddziałów przygotowawczych dla cudzoziemców przybyłych po dniu 24 lutego 2022 r. z Ukrainy na terytorium Polski.*

- 2023/2024 – w wymiarze 61,45 godzin w tygodniu: pedagog - 22 godziny, psycholog – 24 godziny¹⁵; pedagog specjalny – 15,45 godzin¹⁶. Stan zatrudnienia przez cały rok szkolny nie ulegał zmianom. Liczba uczniów na 1 września wynosiła 725 a na koniec roku szkolnego 692. Ilość etatów specjalistów wyniosła 2,793 i nie ulegała zmianie w trakcie roku szkolnego.

(akta kontroli str. 272, 273-279, 280-282, 398-399)

W Technikum, odpowiednio w roku szkolnym, funkcjonowała liczba oddziałów:

- 2021/2022 na początek roku – 17, do których uczęszczało 429 uczniów; na koniec roku – 19, do których uczęszczało 458 uczniów; - 2022/2023 na początek roku – 19 (475 uczniów); na koniec – 19 (463 uczniów); - 2023/2024 na początek roku – 18 (457 uczniów), na koniec – 18 (435 uczniów).

Nie przedłożono informacji dotyczących liczby uczniów Technikum posiadających orzeczenie i/lub opinię poradni oraz korzystających ze wsparcia psychologiczno-pedagogicznego w związku z diagnozowaną potrzebą (z własnej inicjatywy szkoły) w roku szkolnym 2021/2022.

(akta kontroli str. 169)

Dyrektor ZSS wyjaśnił: *Nie posiadam informacji na temat funkcjonowania szkoły w roku szkolnym 2021/2022 z uwagi na brak dokumentacji pedagogicznej.*

(akta kontroli str. 402, 802, 804)

¹⁴ Zgodnie z Aneksem nr 1 Arkusza Organizacyjnego z 8 sierpnia 2022 r.

¹⁵ W tym 2 godziny w tygodniu obejmowały zajęcia z zakresu pomocy pp.

¹⁶ Aneksem nr 13 do Arkusza Organizacyjnego zmniejszono liczbę godzin pedagoga specjalnego o 2 godziny a wprowadzono 2 godziny zajęć rewalidacyjnych indywidualnych prowadzonych przez pedagoga specjalnego.

Pedagog szkolny zatrudniony w Zespole Szkół od 1 września 2008 r. do 31 sierpnia 2023 r., prowadził zajęcia do końca roku szkolnego 2021/2022. Natomiast w okresie od września 2022 r. do końca sierpnia 2023 r. przebywał na zwolnieniu lekarskim i urlopie dla poratowania zdrowia. Osoba ta przed zwolnieniem się z pracy¹⁷ nie rozliczyła dokumentacji szkolnej. Fakt nieprzekazania dokumentacji potwierdzały: Protokół zdawczo-odbiorczy mienia i dokumentacji Zespołu Szkół z 31 sierpnia 2022 r., Notatka służbowa obecnego Dyrektora ZSS¹⁸ z 7 września 2023 r. oraz nierozliczona przez niego „obiegówka” pedagoga.

(akta kontroli str. 287-302)

Liczba uczniów Technikum posiadających orzeczenie poradni wynosiła:

- 2022/2023 – na koniec roku szkolnego jeden uczeń, w klasie II;
- 2023/2024 – dwóch uczniów na koniec roku szkolnego – po jednym w klasie II i III.

Liczba uczniów Technikum posiadających opinię poradni wynosiła 121 łącznie, w tym:

- 2022/2023 – łącznie na początek i na koniec roku szkolnego 59 uczniów, w tym: w klasach I – 19, w klasach II – 15, w klasach III – sześciu, w klasach IV – 19 uczniów;
- 2023/2024 – łącznie na koniec i na początek roku szkolnego 62 uczniów, w tym: w klasach I – 15, w klasach II – 15, w klasach III – 14, w klasach IV – pięciu, w klasach V – 13 uczniów.

Z pomocy pp, w związku ze zdiagnozowaną potrzebą (z własnej inicjatywy szkoły), korzystało łącznie 110 uczniów Technikum, odpowiednio:

- 2022/2023 – łącznie na początek i na koniec roku szkolnego 35 uczniów,
- 2023/2024 – łącznie na początek i na koniec roku szkolnego 75 uczniów.

(akta kontroli str. 169)

1.3 Dyrektor ZSS wprowadził 22 listopada 2022 r. Procedurę organizowania i udzielania pomocy pp dla uczniów¹⁹. Procedura obejmowała swoim zakresem następujące informacje: z jakiego względu uczniowi udzielana była pomoc pp, we współpracy z kim była organizowana i udzielana, określała obowiązki nauczycieli/specjalistów prowadzących zajęcia w zakresie udzielanej pomocy pp; wskazywała zadania nauczycieli i specjalistów oraz formy udzielania pomocy pp. Zgodnie z powyższą Procedurą, z pomocy pp mogli korzystać również rodzice uczniów oraz nauczyciele w formie porad, konsultacji, warsztatów i szkoleń. Procedura określała wzory: Wniosku o objęcie pomocą pp, Informacji o ustalonych dla ucznia formach udzielania pomocy pp, w wymiarze godzin i okresie ich trwania; Wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia²⁰; Arkusza WOPFU w I/II półroczu roku szkolnego; Indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego²¹; Dokumentacji jaką należało przygotować z przebiegu spotkania/ konsultacji.

(akta kontroli str. 247-265)

Przed wprowadzeniem ww. Procedury w Zespole Szkół funkcjonowała nieformalnie przyjęta przez Dyrektora ZSS Organizacja pomocy pp wprowadzona na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2019 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach²². Dokument regulował: odpowiedzialność za planowanie, koordynowanie i udzielanie uczniom pomocy pp; sposób postępowania z dostarczonymi do sekretariatu opiniami poradni; terminy opracowywania planów działań wspierających oraz uszczegóławiał formy pomocy.

(akta kontroli str. 384, 391, 397)

¹⁷ Z dniem 31 sierpnia 2022 r.

¹⁸ Potwierdzona przez dwóch Wicedyrektorów ZSS.

¹⁹ Zarządzenie nr 20/2022 Dyrektora ZSS.

²⁰ Dalej: WOPFU.

²¹ Dalej: IPET.

²² Dz. U. z 2023 r. poz. 1798, dalej: rozporządzenie w sprawie organizacji pomocy pp.

Z uwagi na brak dokumentacji pedagogicznej z roku szkolnego 2021/2022, niemożliwe było ustalenie liczby uczniów Technikum objętych poszczególnymi typami pomocy pp. Dyrektor ZSS na potrzeby kontroli NIK wskazał, że liczba uczniów Technikum korzystających z różnych form pomocy pp przedstawiała się następująco:

- a) bieżąca praca z uczniem: 2021/2022 – jeden uczeń, 2022/2023 – 98, 2023/2024 – 88 uczniów;
- b) w formie zajęć rozwijających umiejętności uczenia się: 2021/2022 – brak danych o uczniach uczestniczących w zajęciach, 2022/2023 – jeden, 2023/2024 – dwóch;
- c) w formie zajęć rozwijających kompetencje emocjonalno-społeczne: 2021/2022 – brak danych o uczniach uczestniczących w zajęciach, 2022/2023 – łącznie 128 uczniów, w tym: w trakcie czterech zajęć jednorazowych z całą klasą - 118 uczniów oraz 10 uczniów, którzy uczestniczyli w zajęciach indywidualnie, więcej niż raz, 2023/2024 – łącznie 99 uczniów, w tym: w trakcie czterech zajęć jednorazowych z całą klasą - 86 uczniów oraz 13 uczniów, którzy uczestniczyli w zajęciach indywidualnie, więcej niż raz.
- d) w formie innych zajęć o charakterze terapeutycznym: 2021/2022 – brak danych o uczniach uczestniczących w zajęciach, 2022/2023 – czterech²³, 2023/2024 – pięciu²⁴;
- e) w formie zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu: 2021/2022 – 159, 2022/2023 – 167, 2023/2024 – 200 uczniów;
- f) z porad i konsultacji skorzystało: 2021/2022 – brak danych o uczniach korzystających z tego rodzaju wsparcia, 2022/2023 – 333, 2023/2024 – 75 uczniów.

(akta kontroli str. 819-821, 822, 850)

W okresie objętym kontrolą nie prowadzono dla uczniów Technikum zajęć dydaktyczno-wyrównawczych ani korekcyjno-kompensacyjnych.

(akta kontroli str. 819-821)

W okresie objętym kontrolą organ prowadzący nie wydawał zgody na prowadzenie przez ZSS dzienników w formie elektronicznej.

Nie przedstawiono do kontroli dzienników (papierowych i elektronicznych) za lata szkolne 2022/2023 i 2023/2024 z zajęć rozwijających kompetencje emocjonalno-społeczne, dotyczących 23 uczniów (odpowiednio 10 i 13) uczestniczących w zajęciach indywidualnych, więcej niż raz w każdym roku szkolnym, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 817)

Specjaliści zatrudnieni w Zespole Szkół prowadzili w latach szkolnych 2022/2023 – 2023/2024 *Dzienniki zajęć pedagoga szkolnego i psychologa* dla psychologa, pedagoga i pedagoga specjalnego. Dzienniki były prowadzone w formie papierowej, w sposób nierzetelny - nie zawierały wszystkich wymaganych informacji, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 359-378)

Psycholog zatrudniona od 6 września 2022 r. nie posiadała wymaganych kwalifikacji. Dyrektor ZSS uzyskał zgodę Zachodniopomorskiego Kuratora Oświaty w Szczecinie²⁵ 5 września 2022 r. na jej zatrudnienie w roku szkolnym 2022/2023. Kolejna umowa o pracę została zawarta 31 sierpnia 2023 r. na czas określony do dnia 31 sierpnia 2025 r. zgodnie z art. 10 ust. 2 i 3 ustawy z 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela²⁶. Osoba ta 28 sierpnia 2023 r. złożyła zobowiązanie do ukończenia studiów podyplomowych na kierunku: *Przygotowanie pedagogiczne dla Psychologów*. Świadectwo ukończenia studiów wystawiono 7 sierpnia 2024 r. Osoba ta była zatrudniona do końca roku szkolnego 2023/2024.

²³ Uczestniczyli w zajęciach z treningu ART (treningu zastępowania złości) oraz RTZ (racjonalnej terapii zachowań).

²⁴ Jeden uczeń – elementy treningu umiejętności społecznych, jeden uczeń – elementy socjoterapii, trzech uczniów – elementy ART (treningu zastępowania złości).

²⁵ Dalej: ZKO.

²⁶ Dz. U. z 2024 r. poz. 986, ze zm.

Psycholog, pedagog specjalny oraz pedagog przygotowywali na rok szkolny 2022/2023-2023/2024 własne plany pracy, które obejmowały:

- a) psycholog – m.in.: diagnozowanie i obserwację uczniów, pracę indywidualną z uczniem, współpracę z wychowawcami, wspieranie rodziców i opiekunów w spełnianiu obowiązków rodzicielskich oraz planowane działania profilaktyczne;
- b) pedagog specjalny – współpracę z nauczycielami, wychowawcami grup wychowawczych lub innymi specjalistami, rodzicami oraz uczniami²⁷; współpracę z zespołem w zakresie opracowania i realizacji IPET posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, w tym zapewnienia mu pomocy pp; wspieranie nauczycieli, wychowawców grup wychowawczych i innych specjalistów²⁸; udzielanie pomocy pp uczniom, rodzicom uczniów i nauczycielom; współpraca, w zależności od potrzeb, z innymi podmiotami;
- c) pedagog szkolny – prowadzenie badań i działań diagnostycznych uczniów, diagnozowanie sytuacji wychowawczych, udzielanie pomocy pp, profilaktykę uzależnień i innych problemów, minimalizowanie skutków zaburzeń rozwojowych i zapobieganie zaburzeniom zachowania, inicjowanie i prowadzenie działań mediacyjnych i interwencyjnych, pomoc rodzicom i nauczycielom w rozwoju indywidualnych możliwości uczniów, wspieranie nauczycieli i wychowawców, dokumentowanie działań pedagogicznych.

Na koniec roku szkolnego 2022/2023 i 2023/2024 psycholog, pedagog specjalny i pedagog szkolny przedstawiali łączne sprawozdanie z udzielonej pomocy pp zawierające m.in.: liczbę uczniów z orzeczeniami i/lub opiniami poradni uczęszczającymi do ZSS oraz wykazy uczniów: skierowanych na diagnozę do Centrum Psychologiczno-Pedagogicznego; zagrożonych uzależnieniami behawioralnymi oraz od narkotyków skierowanych do Poradni Profilaktyczno-Społecznej; wobec których sugerowana była konsultacja psychiatryczna z powodu trudności emocjonalnych; wobec których skierowano wnioski do sądu lub do komisariatu Policji; umieszczonych w placówkach resocjalizacyjnych; wobec których ze względu na wysoką absencję lub uzależnienia i naruszenia zwoływano posiedzenia zespołów wychowawczych; podlegających stałej opiece ze względu na trudności rodzinne, zdrowotne i szkolne oraz objętych nauczaniem indywidualnym. Dodatkowo liczbę rozmów wspierających z uczniami, formy wsparcia dla rodziców uczniów, przeprowadzone lekcje w klasach (działania profilaktyczno-wychowawcze) oraz szkolenia dla nauczycieli prowadzone przez pedagoga specjalnego.

Z uczniów klas czwartych TG oraz klas piątych TP wybrano 15 uczniów z najniższą średnią oceną końcową ustaloną na podstawie klasyfikacji wyników końcowych uczniów²⁹. Dwóch z nich nie ukończyło czwartej klasy TG. Pozostali uczniowie ukończyli szkołę z wynikiem pozytywnym. Czterech uczniów (z 13) przystąpiło do matury,

²⁷ M.in. poprzez: prowadzenie badań i działań diagnostycznych związanych z rozpoznawaniem indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów w celu określenia mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień uczniów oraz przyczyn niepowodzeń edukacyjnych lub trudności w funkcjonowaniu; rozwiązywaniu problemów dydaktycznych i wychowawczych uczniów; określanie niezbędnych do nauki warunków, sprzętu specjalistycznego i środków dydaktycznych, w tym, odpowiednich ze względu na potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia.

²⁸ Wspieranie w: rozpoznawaniu przyczyn niepowodzeń edukacyjnych uczniów lub trudności w ich funkcjonowaniu, w tym barier i ograniczeń utrudniających funkcjonowanie ucznia i jego uczestnictwo w życiu szkoły; udzielaniu pomocy pp w bezpośredniej pracy z uczniem; dostosowaniu sposobów i metod pracy do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych ucznia oraz jego możliwości psychofizycznych; doborze metod, form kształcenia i środków dydaktycznych do potrzeb uczniów.

²⁹ Tj. uczniowie, którzy ukończyli szkołę osiągnęli średnią końcową w zakresie od 2,33 do 2,70; uczniowie którzy nie ukończyli szkoły osiągnęli średnią końcową: 2,48 i 2,76.

z których dwóch zdało egzamin i osiągnęli następujące wyniki z egzaminu maturalnego z: j. polskiego – 30% i 43%, matematyki – 50% i 39%, j. angielskiego – 58% i 63%.

(akta kontroli str. 183-187, 346)

Szczegółowym badaniem objęto sześciu uczniów o najniższej średniej ocenie końcowej (z ww. 15), w tym uczniów, którzy nie ukończyli szkoły. Przedłożono do kontroli indywidualną teczkę tylko jednego z wytypowanych do szczegółowego badania uczniów, która nie zawierała informacji z całego przebiegu edukacji ucznia, co zostało opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. W latach szkolnych 2019/2020, 2020/2021, 2021/2022 były Dyrektor ZSS przedstawiał rodzicom tego ucznia informację dotyczącą propozycji przygotowanych form pomocy pp. Każdego roku rodzic wyrażał zgodę na udział dziecka w zajęciach. W ostatnim roku szkolnym (2023/2024) uczeń, będąc osobą pełnoletnią, sam potwierdził zgodę na udział w zajęciach. Uczeń posiadał opinię poradni w sprawie specyficznych trudności w uczeniu się (z powodu dysleksji i dysortografii) z 20 października 2015 r.

Informacje o pozostałych pięciu uczniach zawarte były wyłącznie w dzienniku elektronicznym i dotyczyły kontaktów z rodzicami. Uczniowie natomiast nie zostali objęci żadnymi zajęciami wspierającymi i pomocą pp przez cały okres nauki w Technikum, co zostało opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 347-358)

Dostępna w Zespole Szkół dokumentacja uniemożliwiała rzetelne ustalenie zgodnej ze stanem faktycznym, liczby uczniów objętych pomocą pp, a stosowane rozwiązania nie zapewniały organizowania pomocy pp z należytą starannością.

1.4 W badanym okresie w Zespole Szkół obowiązywał statut z 29 listopada 2019 r. zmieniony Aneksem ¹³⁰, Aneksem ²³¹, Aneksem ³³² oraz Aneksem ⁴³³. Określono w nim m.in.: cele i zadania ZSS; sprawowanie opieki nad uczniami odpowiednio do ich potrzeb oraz możliwości ZSS; organizację współpracy z firmami, organizacjami i stowarzyszeniami, umożliwiającą rozwój zawodowy i osobisty uczniów; wspieranie uczniów w podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych poprzez organizację pomocy w wyborze kierunków kształcenia i zawodu w ramach zajęć z zakresu pomocy pp oraz zajęć z doradztwa zawodowego.

Organami ZSS był: Dyrektor, Wicedyrektor ds. kształcenia ogólnego, Wicedyrektor ds. kształcenia zawodowego, Rada Pedagogiczna, Rada rodziców oraz Samorząd uczniowski. Statut określał szczegółowe kompetencje organów ZSS a wszelkie spory, które mogły powstawać między organami ZSS, w związku z wykonywaniem ich kompetencji, były rozwiązywane wewnątrz ZSS w drodze porozumienia, a w razie konieczności w sposób określony w odrębnych przepisach.

Zgodnie ze Statutem ZSS Pedagog szkolny był koordynatorem ds. pomocy pp. Pomoc w tym zakresie miała być udzielana w formie zajęć dydaktyczno-wyrównawczych z matematyki, konsultacji przedmiotowych, konsultacji maturalnych, konsultacji z wychowawcą, konsultacji z pedagogiem, warsztatów, pedagogizacji rodziców, doradztwa edukacyjno-zawodowego, zajęć rozwijających umiejętności uczenia się, zajęć rozwijających uzdolnienia, zajęć specjalistycznych rozwijających kompetencje emocjonalno-społeczne oraz inne o charakterze terapeutycznym a także współpraca z instytucjami świadczącymi pomoc na rzecz uczniów, rodziców i/lub nauczycieli.

Statut ZSS określał zadania pedagoga szkolnego, nauczycieli oraz wychowawców. Uczniom zapewniono możliwość składania skarg w przypadku naruszenia praw ucznia i określono następujący tryb składania skarg: uczeń lub jego rodzice (prawni opiekunowie) mogli złożyć pisemną skargę do Dyrektora ZSS, informując o tym

³⁰ Zatwierdzony uchwałą nr 11a/ZSS/2020/2021 Rady Pedagogicznej ZSS z 11 marca 2020 r.

³¹ Zatwierdzony uchwałą nr 1/ZSS/2021/2022 Rady Pedagogicznej ZSS z 7 września 2021 r.

³² Zatwierdzony uchwałą nr 4/ZSS/2021/2022 Rady Pedagogicznej ZSS z 25 kwietnia 2022 r.

³³ Zatwierdzony uchwałą nr 88/ZSS/2023/2024 Rady Pedagogicznej ZSS z 29 sierpnia 2024 r.

wychowawcę lub pedagoga; Dyrektor ZSS rozpatrywał skargę i w terminie 14 dni od jej złożenia udzielał pisemnej odpowiedzi.

(akta kontroli str. 17-130)

Aneksy nr 2, 3, 4 do Statutu nie zostały zamieszczone na stronie Biuletynu Informacji Publicznej³⁴ Zespołu Szkół do czasu rozpoczęcia kontroli NIK³⁵, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 379)

Organizacja przyjmowania i załatwiania skarg i wniosków³⁶ została dodatkowo uregulowana w Regulaminach Organizacyjnych Zespołu Szkół³⁷ obowiązujących w badanym okresie. Regulaminy określały zasady przyjmowania skarg i wniosków, sposób ich kwalifikacji oraz rozpatrywania.

(akta kontroli str. 131-161)

W Zespole Szkół funkcjonowały zespoły przedmiotowe, które nie zostały powołane zarządzeniem Dyrektora ZSS, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 818)

Do kontroli przedstawiono Arkusze ocen uczniów Technikum, którzy ukończyli szkołę w latach 2023 i 2024: trzech klas TG oraz trzech klas TP. W trakcie badania stwierdzono przypadki nierzetelnego prowadzenia dokumentacji, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 271)

1.5 Na posiedzeniach Rady Pedagogicznej w dniach 30 sierpnia 2021 r., 30 sierpnia 2022 r. oraz 31 sierpnia 2023 r. Dyrektor ZSS przedstawiał założenia do planu nadzoru pedagogicznego na lata szkolne odpowiednio 2021/2022, 2022/2023, 2023/2024.

(akta kontroli str. 409-419, 420-435, 436-441)

Do planu nadzoru pedagogicznego na rok szkolny 2021/2022, który posiadał adnotację o jego zatwierdzeniu przez Radę Pedagogiczną w dniu 7 września 2021 r., w toku kontroli nie przedłożono dokumentów świadczących o jego przedstawieniu Radzie Pedagogicznej, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 442-443, 449-459, 460-461)

Plan nadzoru pedagogicznego na rok szkolny 2022/2023 Dyrektor ZSS przedstawił na posiedzeniu Rady Pedagogicznej 5 września 2022 r., co wynika z adnotacji umieszczonej w przedmiotowym planie. Natomiast w protokole z posiedzenia Rady z tego dnia, w pkt 3 „Plan nadzoru pedagogicznego na 2022/2023” odnotowano, że *Dyrektor przedstawił założenia nadzoru pedagogicznego. Dokument będzie przygotowany na 15 września i będzie dostępny do wglądu w pokoju nauczycielskim*. Jednocześnie na dokumencie ujęto adnotację, że *plan został zatwierdzony przez Radę Pedagogiczną w dniu 5 września 2022 r.* Natomiast w rejestrze uchwał Rady Pedagogicznej brak jest jakiegokolwiek uchwały z dnia 5 września 2022 r., w tym dotyczącej głosowania nad zatwierdzeniem przedmiotowego planu. Z przedłożonych dokumentów nie wynikało, aby do przedmiotowego planu zgłaszane były jakiegokolwiek uwagi.

(akta kontroli str. 444-446, 462-473, 474-480)

Dyrektor ZSS wyjaśnił: (...) Słowo „przygotowany” zostało użyte niewłaściwie, gdyż ww. plan nadzoru pedagogicznego przygotowany był na Radę w dniu 5 września i w takiej formie był Radzie przez Dyrektora zaprezentowany. „Do 15 września” miało być terminem, w którym powielony dokument będzie przedłożony w pokoju nauczycielskim,

³⁴ Dalej: BIP.

³⁵ Tj. do dnia 6 września 2024 r.

³⁶ Regulamin z 13 października 2010 r. w rozdziale VIII; Regulamin z 1 września 2022 r. w rozdziale VI.

³⁷ Regulamin Organizacyjny wprowadzony Zarządzeniem nr 12a/2010 z 13 października 2010 r. utracił moc 1 września 2022 r. Zarządzeniem nr 13/2022 wprowadzającym nowy Regulamin Organizacyjny.

aby nauczyciele mieli do niego nieograniczony dostęp. Błąd wynika tylko z „czynnika ludzkiego” i nie był celowy.

(akta kontroli str. 163-164, 165-166)

Plan nadzoru pedagogicznego na rok szkolny 2023/2024 Dyrektor ZSS przedstawił na posiedzeniu Rady Pedagogicznej 12 września 2023 r., co wynika z adnotacji umieszczonej w przedmiotowym planie, jak również z treści protokołu z posiedzenia Rady w dniu 12 września 2023 r. (pkt 5 protokołu). W protokole tym odnotowano również, że w zarządzonym głosowaniu plan ten został przyjęty jednogłośnie. Pomimo, że na dokumencie została umieszczona adnotacja o jego zatwierdzeniu przez Radę Pedagogiczną w dniu 12 września 2023 r., to w rejestrze uchwał Rady Pedagogicznej brak było jakiegokolwiek uchwały z dnia 12 września 2023 r., w tym dotyczącej głosowania nad zatwierdzeniem przedmiotowego planu. Z przedłożonych dokumentów nie wynikało, aby do przedmiotowego planu zgłaszane były jakiegokolwiek uwagi.

(akta kontroli str. 447-448, 481-493, 494-499)

Dyrektor ZSS wyjaśnił: (...) *W dniach wskazanych na planach nadzoru pedagogicznego, podczas posiedzeń Rady Pedagogicznej, Dyrektor Szkoły przedstawił Radzie plan nadzoru pedagogicznego do realizacji w danym roku szkolnym: 2021/2022, 2022/2023 oraz 2023/2024. Zgodnie z przyjętą praktyką w naszej szkole, Rada Pedagogiczna jedynie zapoznawała się z odczytanym przez Dyrektora planem, bez podejmowania uchwały o jego zatwierdzeniu. Po prezentacji Dyrektor zwyczajowo pytał, czy Rada ma jakieś uwagi do przedstawionego planu.*

(akta kontroli str. 400, 802)

Plan nadzoru pedagogicznego na rok szkolny 2021/2022:

- został opracowany z uwzględnieniem wniosków z nadzoru pedagogicznego z lat poprzednich oraz podstawowych kierunków polityki oświatowej państwa;
- nie przewidywał kontroli przestrzegania przez nauczycieli przepisów prawa dotyczących działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej szkoły, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*;
- uwzględniał kontrole przebiegu procesów kształcenia i wychowania w szkole, w trzech zakresach: nauczanie matematyki w technikach³⁸; profilaktyka w zakresie zachowań ryzykownych uczniów³⁹; udzielanie pomocy pp, praca pedagoga szkolnego⁴⁰;
- obejmował diagnozowanie efektów nauczania (przygotowanie do egzaminów zewnętrznych) jako element wspomaganie nauczycieli za pomocą dwóch zadań, tj. diagnozowanie opanowania umiejętności zawodowych oraz diagnoza przygotowania uczniów do egzaminu maturalnego;
- uwzględniał wspomaganie nauczycieli poprzez szkolenia i narady nauczycieli – sformułowano siedem tematów szkoleń i porad, przewidziano również udział nauczycieli w szkoleniach doraźnych Zachodniopomorskiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Szczecinie⁴¹;
- obejmował 84 obserwacje lekcji (zajęć)⁴², w zakresie: sprawności organizacyjnej lekcji; realizacji celów; doboru metod; relacji interpersonalnych na lekcji; ewaluacji osiągnięcia celów; kontroli prowadzenia dokumentacji, przestrzegania szkolnego systemu oceniania, realizacji programu nauczania, warunków nauki, wychowania i opieki nad uczniami, organizacji imprez turystycznych i wycieczek. Do przeprowadzenia obserwacji wyznaczono pięć osób.

(akta kontroli str. 442-443, 449-459)

³⁸ Forma realizacji to: analiza ocen bieżących z matematyki oraz z egzaminów próbnych, ocena realizacji programu naprawczego z matematyki.

³⁹ Forma realizacji to: analiza przypadków naruszenia dyscypliny w szkole, raport pedagoga.

⁴⁰ Forma realizacji to: raport pedagoga szkolnego, raporty przewodniczących zespołów przedmiotowych, ankieta do uczniów i rodziców.

⁴¹ Dalej: ZDCN.

⁴² Po jednej obserwacji u 46 nauczycieli, po dwie obserwacje u 19 nauczycieli.

Plan nadzoru pedagogicznego na rok szkolny 2022/2023:

- został opracowany z uwzględnieniem wniosków z nadzoru pedagogicznego z poprzedniego roku szkolnego oraz podstawowych kierunków polityki oświatowej państwa;
- uwzględniał kontrole przestrzegania przez nauczycieli przepisów prawa dotyczących działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej szkoły, w następujących siedmiu zakresach: organizacja kontaktów z rodzicami - zapisywanie kontaktów z rodzicami/opiekunami prawnymi w dzienniku (data, forma, tematyka); organizacja i sposób pełnienia dyżurów nauczycielskich na przerwach - zapewnienie bezpieczeństwa uczniów w czasie przerw; organizacja czasu pracy nauczycieli – punktualne rozpoczynanie i kończenie zajęć lekcyjnych; modyfikacja systemu oceniania w ZSS - zmiany statutowe; organizacja pomocy pp dla uczniów z opiniami i orzeczeniami z poradni (analiza dokumentacji dostosowania wymagań edukacyjnych do możliwości ucznia ze specyficznymi potrzebami edukacyjnymi); zgodność prowadzenia obowiązującej nauczycieli/pedagoga/psychologa dokumentacji z prawem oświatowym; zgodność prowadzenia obowiązującej kierownika internatu oraz wychowawców dokumentacji internatu;
- uwzględniał kontrole przebiegu procesów kształcenia i wychowania w szkole, w sześciu zakresach: efekty kształcenia umiejętności opisanych w podstawie programowej kształcenia ogólnego; realizacja tej podstawy z wykorzystaniem warunków i sposobów jej realizacji oraz metod aktywizujących ucznia; realizacja celów wychowania zmierzających do osiągnięcia ludzkiej dojrzałości poprzez kształtowanie postaw ukierunkowanych na prawdę, dobro i piękno, uzdalniających do odpowiedzialnych decyzji; realizacja zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość; efekty diagnozowania opanowania umiejętności zawodowych; przebieg procesów kształcenia na zajęciach w-f;
- uwzględniał wspomaganie nauczycieli poprzez szkolenia i narady nauczycieli – sformułowano sześć tematów szkoleń i porad, przewidziano również udział nauczycieli w szkoleniach doraźnych z oferty ZCDN;
- przewidywał następującą tematykę obserwacji: aktywne metody nauczania oraz zróżnicowanie metodyki kształcenia⁴³; właściwa organizacja i realizacja zajęć edukacyjnych Wychowanie do życia w rodzinie⁴⁴; kształtowanie u uczniów krytycznego podejścia do treści publikowanych w Internecie i mediach społecznościowych⁴⁵; a także plan 16 obserwacji lekcji (zajęć)⁴⁶.

W planie przyjęty został również sposób dokumentowania kontroli, która w większości stanowić miała opracowane w ZSS arkusze kontroli, a w wybranych przypadkach także dokumentację Zespołu Szkół, w tym statutową, dzienniki zajęć.

(akta kontroli str. 444-446, 462-473)

Dyrektor ZSS wyjaśnił: *Z planu obserwacji na rok szkolny 2022/2023 w pełni zrealizowano punkt 1., zgodnie z którym przeprowadzono 16 zaplanowanych obserwacji lekcji.*

(akta kontroli str. 400-401, 802-803)

⁴³ Obszary lekcji podlegające obserwacji to: działania nauczyciela w celu uzyskania informacji zwrotnej zawierającej trzy elementy (co uczeń dobrze wykonał, co ma poprawić, w jaki sposób może poprawić); praca w grupach – stosowanie opracowanych kryteriów takiej pracy, aby zaangażować wszystkich uczniów do aktywności; umożliwienie uczniom współdecydowania o sposobach pracy; wykorzystanie wizualnych środków dydaktycznych; relacje interpersonalne na lekcji.

⁴⁴ Obszary lekcji podlegające obserwacji to: realizacja celów, dobór metod, relacje interpersonalne na lekcji, ewaluacja osiągnięcia celów.

⁴⁵ Obszary lekcji podlegające obserwacji to: realizacja celów, dobór metod, relacje interpersonalne na lekcji, ewaluacja osiągnięcia celów.

⁴⁶ Po jednej obserwacji u 16 nauczycieli.

Plan nadzoru pedagogicznego na rok szkolny 2023/2024:

- został opracowany z uwzględnieniem wniosków z nadzoru pedagogicznego z poprzedniego roku szkolnego oraz podstawowych kierunków polityki oświatowej państwa;

- uwzględniał kontrole przestrzegania przez nauczycieli przepisów prawa dotyczących działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej szkoły, w następujących sześciu zakresach: przekazywanie uczniom i rodzicom informacji o wymaganiach edukacyjnych, sposobach sprawdzania osiągnięć oraz warunkach i trybie otrzymania, wyższej niż przewidywana, rocznej oceny kwalifikacyjnej; organizacja i sposób pełnienia dyżurów nauczycielskich na przerwach; organizacja czasu pracy nauczycieli - punktualne rozpoczynanie i kończenie zajęć lekcyjnych; udostępnianie rodzicom dokumentacji przebiegu nauczania, w szczególności klasówek, sprawdzianów i kartków; organizacja praktyk uczniowskich ze szczególnym uwzględnieniem wyznaczonego czasu na ich realizację; sposób prowadzenia dokumentacji wychowawczej w internacie; a także kontrole stałe w zakresie: realizacji obowiązku szkolnego; prowadzenia dokumentacji przebiegu nauczania przez nauczycieli, systematyczności oceniania, realizacji tematów związanych z bhp; formy współpracy z rodzicami - systematyczna komunikacja za pośrednictwem dziennika LIBRUS;

- uwzględniał kontrole przebiegu procesów kształcenia i wychowania w szkole, w czterech zakresach: rozwijanie umiejętności uczniów i nauczycieli z wykorzystaniem sprzętu zakupionego w ramach programu "Laboratoria przyszłości"; wspieranie wychowawczej roli rodziny. Realizacja programu wychowawczo-profilaktycznego przez wychowawców klas i pedagogów szkolnych; organizacja i formy współpracy kształcenia zawodowego i uczenia się w miejscu pracy w partnerstwie z przedstawicielami branż; podejmowanie inicjatyw/działań na lekcjach w-f- w zakresie zachęcania i wspierania uczniów do rozwijania aktywności fizycznej;

- uwzględniał wspomaganie nauczycieli poprzez szkolenia i narady nauczycieli – sformułowano sześć tematów szkoleń i porad, przewidziano również udział nauczycieli w szkoleniach doraźnych z oferty ZCDN;

- przewidywał następującą tematykę obserwacji: realizacja podstawy programowej⁴⁷; bezpieczeństwo w sieci⁴⁸; realizacja zajęć Wychowanie do życia w rodzinie⁴⁹; język polski jako język obcy⁵⁰; ocenianie bieżące⁵¹; a także plan 18 obserwacji lekcji (zajęć)⁵².

Plan nadzoru nie wskazywał w jakiej formie miałyby być prowadzona dokumentacja z kontroli stałych. W pozostałych przypadkach w planie przyjęty został sposób dokumentowania kontroli, która w większości stanowić miała opracowane w ZSS arkusze kontroli, a w wybranych przypadkach także dokumentacja statutowa Zespołu Szkół, dzienniki zajęć, inna dokumentacja źródłowa.

(akta kontroli str. 447-448, 481-493)

Dyrektor ZSS wyjaśnił: *W planie nadzoru pedagogicznego na rok szkolny 2023/2024 zaplanowano 18 obserwacji, które obejmowały wskazane punkty tematyki obserwacji. Nie przeprowadzono innych obserwacji lekcji. Szczególną uwagę poświęciliśmy realizacji podstawy programowej, zwłaszcza z przedmiotów ogólnokształcących, bezpieczeństwu w sieci, językowi polskiemu oraz bieżącemu ocenianiu uczniów.*

(akta kontroli str. 401, 802-803)

⁴⁷ Nauczyciele wszystkich klas.

⁴⁸ Wychowawcy i nauczyciele informatyki.

⁴⁹ Nauczyciel przedmiotu Wychowanie do życia w rodzinie.

⁵⁰ Nauczyciele realizujący zajęcia dodatkowej nauki języka polskiego jako obcego.

⁵¹ Nauczyciele wszystkich klas.

⁵² Po jednej obserwacji u 16 nauczycieli, dwie obserwacje u jednego nauczyciela.

W ww. planach nie określono: zakresu wspomagania nauczycieli w realizacji ich zadań wynikającego z diagnozy pracy szkoły, z uwagi na nieprzeprowadzanie całościowej diagnozy pracy szkoły. Powyższe było niezgodne z § 23 ust. 3, w związku z § 22 ust. 1 pkt 3, rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego⁵³, co zostało opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 442-443, 449-459, 444-446, 462-473, 447-448, 481-493)

Dopiero w 2024 r. przygotowano *Diagnozę Potrzeb Edukacyjnych Technikum Samochodowego w Zespole Szkół Samochodowych w Szczecinie*. Diagnoza ta zawierała elementy diagnozy pracy szkoły, w tym: zapoznanie się z jej sytuacją, mocnymi i słabymi stronami a także jej potrzebami. Diagnozie poddano również stan kadry – nauczycieli, nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych i nauczycieli praktycznej nauki zawodu. Stan liczebny kadry, jej kwalifikacje, umiejętności i rotację. Wyniki tej diagnozy zostały wykorzystane podczas opracowywania planu nadzoru pedagogicznego na rok szkolny 2024/2025, w tym w zakresie wspomagania nauczycieli w realizacji ich zadań.

(akta kontroli str. 824-849, 851, 852, 855-873)

Na etapie opracowywania planów nadzoru pedagogicznego nie określono ani celów prowadzonego nadzoru, ani kryteriów i mierników umożliwiających rzetelne dokonanie oceny realizowanych w przyjętym okresie działań wynikających ze sprawowanego nadzoru.

(akta kontroli str. 442-443, 449-459, 444-446, 462-473, 447-448, 481-493)

Dyrektor ZSS wyjaśnił: *Przepisy prawa oświatowego (...) nie określają żadnych mierników dla planowanych kontroli, szkoleń i obserwacji zajęć w ramach nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez Dyrektora Szkoły*.

(akta kontroli str. 400, 802)

1.6 W badanym okresie nie wprowadzano aktualizacji planu nadzoru pedagogicznego na rok szkolny 2021/2022, pomimo że Minister Edukacji Narodowej 28 marca 2022 r. dodał dwa nowe kierunki polityki oświatowej państwa, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 239-240, 241)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Nie prowadzono dziennika z realizowanych indywidualnych zajęć rozwijających kompetencje emocjonalno-społeczne za lata szkolne 2022/2023-2023/2024, na które uczęszczało, więcej niż jeden raz, łącznie 23 uczniów Technikum (odpowiednio: 10 i 13).

(akta kontroli str. 817, 819-821)

Natomiast dzienniki zajęć pedagoga szkolnego i psychologa z lat szkolnych 2022/2023 i 2023/2024, prowadzone w formie papierowej, nie zawierały wszystkich wymaganych informacji. Stwierdzono brak wpisów dotyczących: harmonogramów tygodniowego planu zajęć stałych oraz wykazów uczniów zakwalifikowanych do różnych form pomocy.

(akta kontroli str. 359-378)

Zgodnie z § 18 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji⁵⁴, pedagog, psycholog lub inny specjalista zatrudniony w szkole prowadzi dziennik, do którego wpisuje tygodniowy rozkład swoich zajęć, zajęcia i czynności przeprowadzone w poszczególnych dniach, w tym informacje o kontaktach z osobami

⁵³ Dz. U. z 2024 r. poz. 15; dalej: rozporządzenie MEN w sprawie nadzoru pedagogicznego.

⁵⁴ Dz. U. z 2024 r. poz. 50; dalej: rozporządzenie MEN w sprawie dokumentacji

i instytucjami, z którymi współdziała przy wykonywaniu swoich zadań, oraz imiona i nazwiska dzieci, uczniów, słuchaczy lub wychowanków, objętych różnymi formami pomocy, w szczególności pomocą psychologiczno-pedagogiczną.

Dyrektor ZSS wyjaśnił: *Wpisy dotyczące uczniów objętych tego rodzaju wsparciem [z indywidualnych zajęć rozwijających kompetencje emocjonalno-społeczne] znajdują się w dziennikach specjalistów w części „wykonywanie zajęć/czynności”. (...) Z tego względu nie prowadzono osobnego dziennika dla zajęć emocjonalno-społecznych.*

(akta kontroli str. 384-385, 394-396)

Dyrektor ZSS wyjaśnił: *Stały harmonogram zajęć [pedagoga szkolnego i psychologa] nie został wprowadzony ze względu na zmieniające się potrzeby wsparcia psychologicznego uczniów oraz konieczność zapewnienia stałej opieki specjalistycznej podczas godzin lekcyjnych i warsztatowych. (...) Ze względu na zatrudnienie trzech specjalistów doszło do przeoczenia wypełnienia części dziennika dotyczącej wykazu uczniów zakwalifikowanych do różnych form pomocy.*

(akta kontroli str. 384-385, 395-396)

2. Stwierdzono, że Indywidualna teczka jednego ucznia objętego pomocą pp była niekompletna, tj. nie zawierała informacji dotyczących badań i czynności uzupełniających prowadzonych wobec ucznia w roku szkolnym 2022/2023 przez specjalistów. Uczeń posiadał opinię w sprawie specyficznych trudności w uczeniu się z 20 października 2015 r. i uczestniczył w zajęciach rozwijających umiejętności uczenia się. Częściowa dokumentacja znajdowała się u wychowawcy.

(akta kontroli str. 351-352)

Zgodnie z § 19 rozporządzenia MEN w sprawie dokumentacji, szkoła gromadzi w indywidualnej teczce, dla każdego ucznia, uczestnika zajęć rewalidacyjno-wychowawczych objętego odpowiednio kształceniem specjalnym, zajęciami rewalidacyjno-wychowawczymi lub pomocą pp dokumentację badań i czynności uzupełniających prowadzonych w szczególności przez pedagoga, psychologa oraz innego specjalistę, a także IPET.

3. Pięciu uczniów (z sześciu wytypowanych do badania) kwalifikujących się do objęcia pomocą pp przez szkołę z powodu niepowodzeń edukacyjnych nie było przez Technikum diagnozowane a w konsekwencji, nie objętych ich żadnymi zajęciami wspierającymi i pomocą pp przez cały okres nauki. Nie prowadzono również ich Indywidualnych teczek. Jedyne informacje (zawarte w dzienniku elektronicznym) dotyczyły kontaktów z ich rodzicami.

(akta kontroli str. 347-358)

Zgodnie z § 2 ust. 2 rozporządzenia w sprawie pomocy pp, potrzeba objęcia ucznia pomocą pp w szkole wynika m.in. z niepowodzeń edukacyjnych.

Dyrektor ZSS wyjaśnił: (...) *uczniowie nie byli objęci dodatkowymi zajęciami w ramach pomocy pp, ponieważ nie posiadali opinii dotyczących specyficznych trudności w uczeniu się ani orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego. Uczniowie ci otrzymywali jednak wsparcie ze strony wychowawców, którzy monitorowali ich postępy w nauce, frekwencję oraz utrzymywali kontakt z rodzicami.*

(akta kontroli str. 402, 802, 809)

4. Na podstawie przedłożonych do kontroli Arkuszy ocen ucznia technikum – wszystkich uczniów klasy „c” TP (lata szkolne 2019/2020 – 2023/2024) ustalono, że w wynikach klasyfikacji końcowej wszystkich uczniów brakowało ocen z dwóch przedmiotów: matematyki w przyrodzie oraz praktyki zawodowej, natomiast w Arkuszach ocen ucznia technikum – każdego z uczniów klasy „c” TG (lata 2019/2020 – 2022/2023) brakowało informacji o wydaniu uczniom świadectwa ukończenia szkoły.

(akta kontroli str. 271)

Wychowawca klasy „c” TP wyjaśniła: (...) przez brak uwagi z mojej strony i należytej samokontroli nie zauważyłam faktu braku dwóch przedmiotów w arkuszu (...).

(akta kontroli str. 266, 268)

Wychowawca klasy „c” TG wyjaśniła: Informuję, że uczniowie odebrali świadectwa ukończenia szkoły, potwierdzając to podpisem złożonym na przeznaczonym do tego dokumencie otrzymanym za pośrednictwem sekretariatu szkoły.

(akta kontroli str. 267, 269-270)

Obowiązek bieżącego uzupełniania dokumentacji nakłada na nauczyciela § 14 rozporządzenia MEN w sprawie dokumentacji.

Dyrektor ZSS wyjaśnił: (...) Brak wpisu w arkuszu ocen wynikał z niedopatrzenia wychowawcy klasy oraz braku właściwego nadzoru ze strony Wicedyrektora szkoły odpowiedzialnego za weryfikację poprawności wypełnionych arkuszy, jak również sekretariatu. (...) wprowadzone zostaną dodatkowe procedury w celu usprawnienia procesu sprawdzania dokumentacji oraz poprawnego wypełniania arkuszy ocen.

(akta kontroli str. 283-284, 380-381)

5. Opisane powyżej nieprawidłowości (pkt 1-4) świadczą o nierzetelnym sprawowaniu nadzoru Dyrektora ZSS w zakresie przestrzegania przez nauczycieli przepisów prawa w odniesieniu do prowadzonej dokumentacji z procesu nauczania.

Zgodnie z § 22 ust. 1 pkt 2a oraz ust. 3 rozporządzenie w sprawie nadzoru pedagogicznego, Dyrektor w ramach sprawowanego nadzoru pedagogicznego kontroluje m.in. przestrzeganie przez nauczycieli przepisów prawa dotyczących działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej, a w celu sprawowania nadzoru analizuje dokumentację z przebiegu nauczania.

Dyrektor ZSS wyjaśnił: Nie posiadam informacji na temat funkcjonowania szkoły w roku szkolnym 2021/2022 z uwagi na brak dokumentacji pedagogicznej.

(akta kontroli str. 402, 802, 804)

Dyrektor ZSS wyjaśnił ponadto: Dzienniki były kontrolowane przez Panią Wicedyrektor ds. Przedmiotów Ogólnych, która zgodnie z nadzorem pedagogicznym miała obowiązek prowadzenia takiej kontroli. Obecnie osoba ta przebywa na emeryturze.

(akta kontroli str. 359-360, 385, 396)

6. Na cztery aneksy zmieniające Statut ZSS, trzy nie zostały opublikowane na stronie BIP, co było niezgodne z art. 6 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej⁵⁵. Szkoły publiczne, jako jednostki organizacyjne samorządu terytorialnego, zobowiązane są do publikowania na stronie BIP statutów i ich zmian (art. 4 ust. 1 pkt 4 oraz art. 8 ust. 2 i 3 ww. ustawy).

(akta kontroli str. 379)

Dyrektor ZSS wyjaśnił: (...) doszło do niedopatrzenia w zakresie udostępnienia i opublikowania aneksów statutu na stronie BIP. W związku z tym przeprowadzono rozmowę wyjaśniającą z informatykiem oraz udzielono ustnego zalecenia, aby dokumentacja była terminowo udostępniana na stronie BIP niezwłocznie po jej zatwierdzeniu.

(akta kontroli str. 386-387, 388)

W trakcie kontroli NIK⁵⁶, Dyrektor ZSS opublikował ww. aneksy na stronie BIP ZSS.

(akta kontroli str. 379)

7. Funkcjonujące w Zespole Szkół zespoły przedmiotowe i wychowawcze: zespół przedmiotowy j. polskiego, historii, geografii WOS-u i religii⁵⁷; zespół przedmiotowy matematyczno-przyrodniczy, zespół przedmiotowy języków obcych, zespół

⁵⁵ Dz.U. z 2022 r. poz. 902.

⁵⁶ Tj. Aneksy nr 2 i 3 opublikowano 17 października 2024 r., natomiast Aneks nr 4 - 25 listopada 2024 r.

⁵⁷ W latach szkolnych 2022/2023 oraz 2023/2024 funkcjonował zespół obejmujący Historię i Teraźniejszość.

przedmiotowy wychowania fizycznego i edukacji dla bezpieczeństwa, teoretycznych przedmiotów zawodowych – nie zostały powołane w sposób formalny, tj. zarządzeniem Dyrektora ZSS.

(akta kontroli str. 818)

Zgodnie z § 26 ust. 2 Statutu ZSS, Dyrektor ZSS może tworzyć zespoły wychowawcze, przedmiotowe lub inne zespoły problemowo-zadaniowe, w tym zespoły odpowiedzialne za pomoc psychologiczno-pedagogiczną, których pracą kieruje przewodniczący powołany przez Dyrektora ZSS bądź Wicedyrektora.

Powołanie zespołów przedmiotowych i wychowawczych powinno nastąpić w drodze Zarządzenia Dyrektora oraz zgodnie z art. 70 ust. 2 pkt 4 ustawy z 14 grudnia 2016 r. – Prawo Oświatowe⁵⁸, zostać zaopiniowane przez Radę Pedagogiczną.

(akta kontroli str. 38-39, 338-345, 409-441, 460-461, 474-480, 494-499, 551-563, 565-573, 577-588, 596-603)

W Dyrektor ZSS wyjaśnił: (...) *Zespoły były powoływane na podstawie przydziałów zadań dodatkowych, które stanowiły dodatkowe obowiązki realizowane przez nauczycieli w danym roku szkolnym. Przydziały te były zatwierdzane przez Radę Pedagogiczną na każdy rok szkolny.*

(akta kontroli str. 402-403, 802, 810)

8. Do planu nadzoru pedagogicznego na rok szkolny 2021/2022, który posiadał adnotację o jego zatwierdzeniu przez Radę Pedagogiczną w dniu 7 września 2021 r., nie przedłożono dokumentów świadczących o jego przedstawieniu Radzie Pedagogicznej. Informacji, kiedy Rada Pedagogiczna została zapoznana z planem nadzoru pedagogicznego, nie zawarto ani w tym dokumencie, ani w protokole z jej posiedzenia z 7 września 2021 r. W rejestrze uchwał Rady Pedagogicznej brak jest jakiegokolwiek uchwały z dnia 7 września 2021 r., w tym dotyczącej głosowania nad zatwierdzeniem przedmiotowego planu. Z przedłożonych dokumentów nie wynikało, aby do przedmiotowego planu zgłaszane były jakiegokolwiek uwagi.

(akta kontroli str. 442-443, 449-459, 460-461)

Dyrektor ZSS wyjaśnił: (...) *Plan Nadzoru Pedagogicznego zawsze jest ujęty na początku roku szkolnego w porządku obrad wrześniowej Rady Pedagogicznej, nieujęcie niniejszego planu (...) przez protokolanta w porządku obrad ani w dalszej części tego protokołu, jest niezamierzonym błędem.*

(akta kontroli str. 163-164, 165)

9. W planie nadzoru pedagogicznego na rok szkolny 2021/2022, wbrew obowiązki wynikającemu z § 22 ust. 1 pkt 2 lit. a) rozporządzenia w sprawie nadzoru pedagogicznego, nie przewidziano kontroli przestrzegania przez nauczycieli przepisów prawa dotyczących działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej szkoły.

(akta kontroli str. 449-459)

Dyrektor ZSS wyjaśnił: *Nie ponoszę odpowiedzialności za plan nadzoru pedagogicznego na rok szkolny 2021/2022, ponieważ w tym okresie nie pełniłem funkcji dyrektora szkoły.*

(akta kontroli str. 400, 802)

10. Dyrektorzy ZSS nie dokonywali całościowej diagnozy pracy szkoły i w związku z tym plany nadzoru pedagogicznego na lata szkolne 2021/2022; 2022/2023 i 2023/2024 nie zawierały zakresu wspomagania nauczycieli w realizacji ich zadań wynikającego z diagnozy pracy szkoły.

(akta kontroli str. 442-459, 462-473, 481-493)

⁵⁸ Dz. U. z 2024 r. poz. 737, ze zm.; dalej: Prawo Oświatowe.

Zgodnie z § 23 ust. 3 w związku z § 22 ust. 1 pkt 3 lit. a rozporządzenia w sprawie nadzoru pedagogicznego, Dyrektor szkoły w ramach sprawowanego nadzoru pedagogicznego wspomaga nauczycieli w realizacji ich zadań, w szczególności m.in. przez diagnozę pracy szkoły.

Dyrektor ZSS wyjaśnił, że w Zespole Szkół nie przeprowadzano diagnozy pracy szkoły tylko diagnozy potrzeb edukacyjnych⁵⁹. Jednak (...) w latach 2022/2023 oraz 2023/2024, podejmowano szereg działań mających na celu analizę wyników nauczania oraz poprawę jakości kształcenia, szczególnie w obszarze przedmiotów maturalnych i zawodowych. Regularnie przeprowadzano kontrole, analizy i rozmowy z nauczycielami oraz uczniami (...).

(akta kontroli str. 405, 407, 812, 814-815)

11. Nieaktualizowanie planu nadzoru pedagogicznego na rok szkolny 2021/2022 w związku z dodaniem do podstawowych kierunków polityki oświatowej państwa na rok szkolny 2021/2022⁶⁰ dwóch kolejnych kierunków. Dotyczyły one: doskonalenia kompetencji nauczycieli w pracy z uczniem z doświadczeniem migracyjnym, w tym w zakresie nauczania języka polskiego jako języka obcego oraz rozwijania umiejętności podstawowych i przekrojowych uczniów.

Zgodnie z § 23 ust. 2 rozporządzenia w sprawie nadzoru pedagogicznego, plan nadzoru pedagogicznego jest opracowywany z uwzględnieniem wniosków z nadzoru sprawowanego w szkole w poprzednim roku szkolnym oraz podstawowych kierunków realizacji polityki oświatowej państwa. W przypadku dokonania zmian w planie nadzoru, dyrektor szkoły niezwłocznie informuje Radę Pedagogiczną o wprowadzonych zmianach (§ 23 ust. 4 ww. rozporządzenia).

Dyrektor ZSS wyjaśnił: (...) Po przeprowadzonej przeze mnie weryfikacji dokumentacji pedagogicznej stwierdzam, iż nie zawiera ona aktualizacji planu nadzoru pedagogicznego na rok szkolny 2021/2022. Trudno mi odpowiedzieć na pytanie, dlaczego ówczesny Dyrektor ZSS (...), nie dokonał niniejszej aktualizacji.

(akta kontroli str. 239, 241)

OCENA CZĄSTKOWA

W latach szkolnych podlegających kontroli nie zapewniono w Zespole Szkół prawidłowych i rzetelnych warunków organizacji nadzoru pedagogicznego w badanym zakresie. Brak danych za 2021/2022 oraz dostępna w ZSS dokumentacja uniemożliwiała rzetelne ustalenie, zgodnej ze stanem faktycznym, liczby uczniów objętych pomocą pp, a stosowane rozwiązania nie zapewniały organizowania pomocy pp z należytą starannością. Funkcjonujące w Zespole Szkół zespoły przedmiotowe i wychowawcze nie zostały powołane przez Dyrektora ZSS w wymagany sposób.

W okresie objętym kontrolą w Zespole Szkół zapewniono odpowiednio przygotowaną i wykwalifikowaną kadrę pedagogiczną. W roku szkolnym 2022/2023 jeden ze specjalistów – psycholog szkolny, zatrudniona była za zgodą ZKO. W latach szkolnych 2022/2023 oraz 2023/2024 w ZSS zatrudniano odpowiednią liczbę specjalistów.

Plany nadzoru pedagogicznego na lata szkolne 2021/2022; 2022/2023 i 2023/2024 zawierały wymagane elementy, za wyjątkiem zakresu wspomagania nauczycieli w realizacji ich zadań wynikającego z diagnozy pracy szkoły. Było to skutkiem nie dokonywania takiej diagnozy pracy. Zdaniem NIK, mogłaby ona służyć usprawnianiu procesu rozpoznawania problemów Zespołu Szkół oraz formułowaniu działań naprawczych, w tym odnoszących się do jakości nauczania i efektów kształcenia.

Ponadto plan nadzoru pedagogicznego na rok szkolny 2021/2022 nie przewidywał kontroli przestrzegania przez nauczycieli przepisów prawa dotyczących działalności

⁵⁹ W roku 2016 i 2024.

⁶⁰ Pismo Ministra Edukacji i Nauki DKO-WNP.4092.46.2021.DB z dnia 28 marca 2022 r., którym do sześciu kierunków ustalonych w lipcu 2021 r., dodano dwa kolejne.

dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej szkoły oraz nie został zaktualizowany po wprowadzaniu przez Ministra Edukacji Narodowej zmian w podstawowych kierunkach polityki oświatowej państwa.

Na etapie opracowywania planów nadzoru pedagogicznego nie określono ani celów prowadzonego nadzoru, ani kryteriów i mierników umożliwiających rzetelne dokonanie oceny realizowanych w przyjętym okresie działań wynikających ze sprawowanego nadzoru. Dyrektorzy ZSS terminowo przedstawiali Radzie Pedagogicznej plany nadzoru pedagogicznego, jednak nie dokonano aktualizacji planów nadzoru pedagogicznego na rok 2021/2022, pomimo konieczności wprowadzenia zmian.

Obowiązujący w okresie objętym kontrolą Statut Zespołu Szkół zawierał wszystkie wymagane elementy, w tym kwestie sprawowania nadzoru pedagogicznego nad działalnością dydaktyczno-wychowawczą i opiekuńczą, jednak jego zmiany, w większości, nie zostały opublikowane na stronie BIP ZSS.

OBSZAR

2. Funkcjonowanie nadzoru pedagogicznego

Opis stanu
faktycznego

2.1 W przedłożonym w toku kontroli NIK zeszycie skarg i wniosków w nie odnotowano żadnej skargi ani wniosku w okresie objętym kontrolą.

(akta kontroli str. 162)

Dyrektor ZSS wyjaśnił: (...) do ZSS nie wpłynęły skargi lub wnioski w formie elektronicznej lub papierowej (...). Jakiegokolwiek problemy wychowawcze uczniów naszej szkoły, były na bieżąco wyjaśniane w trakcie rozmów z wychowawcami, specjalistami czy dyrekcją i nie miały charakteru skarg ani wniosków.

(akta kontroli str. 163, 166)

W ZSS funkcjonowała Szkolna skrzynka zaufania dla uczniów ZSS, która została umieszczona przy wejściu do szkoły, w miejscu ogólnie dostępnym. Na tablicach ogłoszeniowych znajdowały się informacje o jej funkcjonowaniu i dostępności wraz z Regulaminem korzystania. W badanym okresie nie odnotowano wpływu żadnego zgłoszenia od uczniów.

(akta kontroli str. 242-245)

Dyrektor ZSS wyjaśnił: (...) We wrześniu 2024 przypominano nauczycielom szkoły i uczniom o istnieniu skrzynki. Na początku października 2024 do skrzynki wpłynęło zgłoszenie, które jest w trakcie rozpatrywania.

(akta kontroli str. 240, 241)

Pedagog Szkolny ZSS wyjaśniła: W dniu 11 października 2024 roku do Szkolnej Skrzynki Zaufania wpłynęły 23 zgłoszenia od uczniów klasy trzeciej dotyczących zachowania jednej z uczennic. (...) W klasie zorganizowano zajęcia dydaktyczne, które dotyczyły zaistniałej sytuacji. Uczniowie mieli okazję porozmawiać o zachowaniach społecznych, zjawiskach pomówień oraz hejtu. W trakcie tych zajęć zespół potwierdził, że incydent miał charakter żartów spontanicznych, a nie zamierzonych ataków.

(akta kontroli str. 246)

Dyrektor ZSS wyjaśnił, że zgłoszenie, które wpłynęło do Szkolnej skrzynki zaufania, zostało rozpatrzone pozytywnie. Sprawą zajęli się pedagodzy oraz psycholog, a uczennica znajduje się pod ich opieką.

(akta kontroli str. 403, 802, 810)

2.2 Zgodnie z prowadzoną książką kontroli, w badanym okresie w Zespole Szkół przeprowadzono 15 kontroli zewnętrznych. Nie przeprowadzono kontroli w okresie wrzesień – grudzień 2021 r. W roku 2022 przeprowadzono trzy kontrole - Urząd Miasta w Szczecinie dwie i jedną Kuratorium Oświaty w Szczecinie⁶¹. W roku 2023 osiem kontroli

⁶¹ Dalej: Kuratorium.

- Urząd Miasta jedną kontrolę, Kuratorium trzy i Państwowa Inspekcja Sanitarna cztery kontrole. W roku 2024 (do 31 sierpnia) cztery kontrole – Urząd Miasta jedną, Archiwum Państwowe w Szczecinie jedną i Państwowa Inspekcja Sanitarna - dwie.

(akta kontroli str. 192)

Analizie poddano cztery kontrole przeprowadzone przez Kuratorium, tj.:

- dwie kontrole planowe w Branżowej Szkole I Stopnia w ZSS, w wyniku których nie zostały sformułowane żadne wnioski ani zalecenia pokontrolne.

- dwie kontrole doraźne przeprowadzone z inicjatywy Kuratorium:

1. Na wniosek rodzica ucznia klasy pierwszej - w Technikum, kontrola została przeprowadzona 29 marca 2022 r. W trakcie kontroli ujawniono nieprawidłowości: pozostawienie przez nauczyciela klasy bez opieki oraz niewprowadzenie systemowych działań antyprzemocowych. Protokół kontroli doraźnej⁶² formułował wnioski⁶³ i zalecenia⁶⁴ pokontrolne. Pismem z 21 kwietnia 2022 r.⁶⁵ Dyrektor ZSS poinformował ZKO o wykonaniu zaleceń pokontrolnych. Nie poinformowano organu prowadzącego szkołę o otrzymanych zaleceniach i sposobie ich realizacji, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

2. W Branżowej Szkole I Stopnia w ZSS, przeprowadzona z uwagi na pismo z 6 marca 2023 r. (data wpływu do Kuratorium 14 marca 2023 r.) rodzica ucznia klasy pierwszej, skreślonego z listy uczniów szkoły z powodu nieprzestrzegania zapisów Statutu ZSS. W trakcie kontroli ujawniono nieprawidłowość: wydana przez Dyrektora ZSS w trybie k.p.a.⁶⁶ decyzja administracyjna nie zawierała wszystkich niezbędnych elementów składowych (brak daty) wynikających z przepisów prawa administracyjnego, a w jego treści zawarta jest oczywista omyłka pisarska (w nazwisku ucznia). Protokół kontroli doraźnej⁶⁷ formułował wnioski⁶⁸ i zalecenia⁶⁹ pokontrolne. Pismem z 14 kwietnia 2023 r., Dyrektor ZSS poinformował Kuratorium o wykonaniu zleceń pokontrolnych. Pismo to zostało dostarczone do Kuratorium 14 lipca 2023 r., tj. z naruszeniem terminu określonego w art. 55 ust. 6 ustawy Prawo Oświatowe, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Nie poinformowano organu prowadzącego szkołę o otrzymanych zaleceniach i sposobie ich realizacji, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 193-194, 195-228, 229-238)

2.3. Po zakończeniu każdego roku szkolnego objętego kontrolą Dyrektor ZSS przedstawiał wyniki i wnioski ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego, na posiedzeniach Rady Pedagogicznej w dniach: 27 czerwca 2022 r. (z roku szkolnego 2021/2022); 31 sierpnia 2023 r. (z roku szkolnego 2022/2023); 29 sierpnia 2024 r. (z roku szkolnego 2023/2024).

⁶² Protokół WKBN.5533.16.2022.GS.MG podpisany w dniach 4 kwietnia 2022 r. przez kontrolujących oraz 6 kwietnia 2022 r. przez dyrektora szkoły.

⁶³ 1. W szkole brakowało jednoznacznych procedur dotyczących zapewnienia opieki nad uczniami w sytuacji gdy nauczyciel musi wyjść z klasy oraz 2. Szkoła nie miała procedur postępowania w przypadku wystąpienia przemocy rówieśniczej wśród uczniów.

⁶⁴ 1. Zapewnienie wszystkim uczniom optymalnych i bezpiecznych warunków nauki i opieki w czasie zajęć organizowanych przez szkołę oraz 2. Wzmocnienie nadzoru nad pracą nauczycieli i pedagoga szkolnego w zakresie udzielania systemowej pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

⁶⁵ Data wpływu do Kuratorium 25 kwietnia 2022 r.

⁶⁶ Kodeks Postępowania Administracyjnego.

⁶⁷ Protokół WKBN.5533.18.2023.GS.AS podpisany w dniach 24 marca 2023 r. przez kontrolujących oraz 28 marca 2023 r. przez Dyrektora ZSS.

⁶⁸ 1. Duża liczba nieobecności ucznia w szkole, brak chęci poprawy, pomimo zaproponowanej pomocy, otrzymanie stopniowanych kar wynikających z zapisów Statutu ZSS, a także nieklasyfikowanie z kilku przedmiotów i otrzymanie negatywnych ocen na półrocze z większości pozostałych zajęć – stanowiły uzasadnioną podstawę wszczęcia procedury skreślenia ucznia z listy uczniów szkoły; 2. Brak podstaw do stwierdzenia, że dyrektor szkoły, pedagog szkolny, pedagog specjalny, psycholog oraz nauczyciele nie chcieli udzielić uczniowi pomocy pp oraz uniemożliwić nadrobienie zaległości w nauce oraz 3. Decyzja o skreśleniu z listy uczniów (pomimo zawartej w niej oczywistej omyłki pisarskiej oraz braku daty) jest prawomocna i brak jest podstaw do jej uchylenia.

⁶⁹ Podczas wydawania decyzji administracyjnych wykazywać należyta staranność w ich redagowaniu oraz unikać w ich treści oczywistych omyłek pisarskich.

Wnioski formułowano wyłącznie w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości. Wyniki i wnioski z nadzoru pedagogicznego sprawowanego w latach szkolnych objętych kontrolą opisano szerzej w punkcie 2.6.

(akta kontroli str. 409-441, 460-461, 474-480, 494-499, 551-563, 565-573, 577-588, 596-603)

W planie nadzoru pedagogicznego na rok szkolny 2021/2022 nie określono formy udokumentowania przeprowadzenia trzech kontroli. Ponadto w toku kontroli NIK nie przedłożono dokumentacji z przeprowadzenia zaplanowanych 84 obserwacji lekcji (zajęć).

(akta kontroli str. 449-459)

Dyrektor ZSS wyjaśnił: *Jako dyrektor szkoły, obejmując stanowisko w dniu 1 września 2022 roku, nie otrzymałem arkuszy kontroli za rok szkolny 2021/2022 od poprzednika. Jedynym dokumentem, który otrzymałem był plan nadzoru przedstawiony (...).*

(akta kontroli str. 401, 802-803)

W przypadku nadzoru pedagogicznego realizowanego w roku szkolnym 2022/2023 na 11 zaplanowanych kontroli⁷⁰, arkusz kontroli miał stanowić dokumentację ośmiu kontroli, a w przypadku nadzoru pedagogicznego realizowanego w roku szkolnym 2023/2024 na zaplanowanych dziewięć kontroli⁷¹, arkusz kontroli miał stanowić dokumentację sześciu z nich. Arkuszy kontroli nie przedłożono z czterech kontroli zaplanowanych na rok szkolny 2022/2023 i z trzech kontroli zaplanowanych na rok szkolny 2023/2024, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 462-473, 481-493, 502-550)

Szczegółowym badaniem objęto całą przedłożoną dokumentację (arkusze kontroli i karty obserwacji lekcji) z lat 2022/2023 i 2023/2024:

a) w arkuszach kontroli udokumentowano przeprowadzenie:

- 26 kontroli w zakresie organizacji i sposobu pełnienia dyżurów nauczycielskich na przerwach – zapewnienia bezpieczeństwa uczniom w czasie przerw⁷², która wykazała jeden przypadek nauczyciela, który w każdym z dwóch przypadków był nieobecny na dyżurze. Dyrektor ZSS wyjaśnił: (...) *przeprowadzono z nauczycielem rozmowę wyjaśniającą i zarazem dyscyplinującą. Sprawdzone inne dyżury tego nauczyciela i nie stwierdzono nieprawidłowości.*

- 23 kontrole w zakresie organizacji kontaktów z rodzicami - zapisywania kontaktów z rodzicami/opiekunami prawnymi w dzienniku (data, forma, tematyka)⁷³. (233 kontakty z rodzicami w roku szkolnym 2022/2023 oraz 412 w 2023/2024). Nieprawidłowości nie stwierdzono.

- 21 kontroli w zakresie organizacji czasu pracy nauczycieli - punktualnego rozpoczynania i kończenia zajęć lekcyjnych⁷⁴, w wyniku których stwierdzono trzy przypadki spóźnienia na zajęcia wynoszącego od trzech do 10 minut oraz pięć przypadków wcześniejszego zakończenia lekcji (od dwóch do pięciu minut).

- 24 kontrole w zakresie zgodności prowadzenia obowiązującej nauczycieli/pedagoga/psychologa dokumentacji z prawem oświatowym⁷⁵, w wyniku których wydano łącznie 10 zaleceń uzupełnienia dziennika lekcyjnego. Dyrektor Zespołu Szkół wyjaśnił: *Zweryfikowano poprawność wypełnienia dokumentacji poprzez sprawdzenie wpisów w dziennikach, które następnie zostały uzupełnione. Dodatkowo*

⁷⁰ Z wyłączeniem dwóch kontroli „Zgodność prowadzenia obowiązującej kierownika internatu dokumentacji ITS” oraz „Realizacja zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, w tym stosowane technologie informacyjno-komunikacyjne”.

⁷¹ Z wyłączeniem kontroli „Sposób prowadzenia dokumentacji wychowawczej w internacie”.

⁷² 11 w 2022/2023 i 16 w 2023/2024.

⁷³ 10 w 2022/2023 i 13 w 2023/2024.

⁷⁴ 11 w 2022/2023 i 10 w 2023/2024.

⁷⁵ 11 w 2022/2023 i 13 w 2023/2024.

przeprowadzono rozmowę wyjaśniającą oraz udzielono ustnego zalecenia dotyczącego terminowego wypełniania dokumentacji;

b) w kartach obserwacji udokumentowano przeprowadzenie 34 obserwacji lekcji (zajęć)⁷⁶. Wypełniono karty obserwacji lekcji, na których zaznaczano TAK lub NIE przy ocenianych działaniach (pracy) nauczyciela na lekcji oraz opisywano dodatkowe spostrzeżenia i zalecenia. Dyrektor ZSS wyjaśnił: (...) *Po przeprowadzonych obserwacjach lekcji, każdy z obserwujących przeprowadził rozmowę z obserwowanym nauczycielem, podczas której były omawiane problemy i wspólne propozycje ich rozwiązania;*

c) przeprowadzona w roku szkolnym 2023/2024 kontrola „Zgodność prowadzenia obowiązującej nauczycieli/pedagoga/psychologa dokumentacji z prawem oświatowym” nie była ujęta w planie nadzoru pedagogicznego;

d) karty obserwacji w każdym roku szkolnym, pomimo zmiany zakresu tematyki obserwacji, odnosiły się do tych samych zagadnień, tj. organizacja lekcji (nauczyciel podaje temat zajęć, przedstawia cele operacyjne lekcji, wykorzystuje optymalnie czas lekcji, utrzymuje właściwe tempo pracy, dokonał właściwego doboru środków dydaktycznych), motywowanie (nauczyciel uzasadnia potrzebę opanowania podawanych wiadomości i zdobywanych umiejętności, utrzymuje przyjazną atmosferę zajęć, obserwuje reakcje niewerbalne uczniów i reaguje, ukierunkowuje percepcję i porządkuje wiadomości, utrzymuje bodźce podtrzymujące zainteresowanie, pobudza do wyprowadzania wniosków i inicjuje dyskusję), rozpoznawanie poziomu wiedzy i umiejętności (nauczyciel sprawdza prace domową uczniów, odpytuje uczniów, organizuje ćwiczenia w operowaniu nowym materiałem, obserwuje, słucha, pomaga, doradza koryguje, udziela informacji zwrotnych, stosuje jasne kryteria oceniania, organizuje samoocenę uczniów), ewaluacja kształcenia (porównuje planowane wyniki z osiągniętymi, określa treści dobrze i słabo opanowane, informuje czego będzie wymagał po tej lekcji, doradza jak się uczyć i utrwaląc zdobytą wiedzę, zbiera opinie uczniów na temat sposobu przeprowadzonych zajęć).

(akta kontroli str. 500-501, 502-550, 239-240, 241, 283-284, 380-381)

Dyrektor ZSS nie sporządzał sprawozdań ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego, a w związku z nie przyjęciem celów sprawowanego nadzoru pedagogicznego, kryteriów i mierników umożliwiających ocenę zaplanowanych działań nadzorczych, nie miał możliwości dokonania ilościowej i jakościowej oceny sprawowanego nadzoru.

(akta kontroli str. 449-459, 462-473, 481-493, 851, 852, 854)

2.4 W Zespole Szkół od 2016 r. do czerwca 2023 r. realizowane były różnorodne programy mające na celu poprawę efektywności kształcenia z języka polskiego lub matematyki (w związku ze zleceniem ZKO lub z własnej inicjatywy).

W 2018 r. w ZSS opracowano Program poprawy efektywności kształcenia z matematyki w Technikum Samochodowym⁷⁷, który był kontynuacją wcześniejszego Programu poprawy efektywności kształcenia z matematyki w Zespole Szkół na lata 2016-2020⁷⁸., wdrożonego na zlecenie ZKO z powodu stwierdzenia niedostatecznych efektów kształcenia na podstawie wyników egzaminu maturalnego. Program Poprawy z 2018 r. został opracowany na podstawie analizy wyników egzaminu maturalnego, wyników osiąganych przez uczniów w trakcie bieżącej nauki, diagnozy wstępnej uczniów klas pierwszych oraz własnych spostrzeżeń nauczycieli matematyki. Pod uwagę wzięto

⁷⁶ 16 w roku szkolnym 2022/2023 i 18 w roku 2023/2024.

⁷⁷ Od roku szkolnego 2020/2021 program prowadzony był z inicjatywy Dyrektora Zespołu Szkół; dalej: Program Poprawy z 2018 r.

⁷⁸ Program i harmonogram poprawy efektywności kształcenia dla Technikum Samochodowego w ZSS zaakceptowany przez Zachodniopomorskiego Kuratora Oświaty w grudniu 2016 r. Sprawozdanie z realizacji Programu, w związku z zakończeniem jego realizacji, przekazano do Kuratorium Oświaty w Szczecinie za pismem z 2 listopada 2020 r.

również wnioski wypływające z przeprowadzonych wśród uczniów ankiet na temat ich motywacji do nauki oraz preferowanych metod pracy na lekcji. Zawarto w nim również: wnioski z powyższej diagnozy; przyczyny niezadawalających wyników; cel główny i cele szczegółowe. Zmiana dotyczyła adresatów programu, którymi zostali objęci wszyscy uczniowie Technikum oraz nauczyciele matematyki. Wskazano w nim także, że będzie realizowany w klasach czwartych do kwietnia 2018 r., a w pozostałych klasach do czerwca 2022 r.

(akta kontroli str. 632, 633-648)

Była Wicedyrektor ZSS⁷⁹ wyjaśniła: *Program Poprawy z 2018 r. opracowywany był wspólnie przez cały zespół matematyków. Nie pamiętam, w którym miesiącu (...). Nie jestem w stanie określić dokładnej daty (miesiąca) przekazania programu do Kuratorium.*

(akta kontroli str. 676-681)

W toku kontroli NIK:

a) przedłożono: informacje dotyczące realizacji programu poprawy efektywności kształcenia z matematyki w Technikum za okres październik-grudzień 2018 r. (niepodpisany), styczeń 2019 r. (niepodpisany), wrzesień-październik 2019 r. (podpisany przez Dyrektora ZSS); sprawozdania z realizacji programu poprawy efektywności nauczania z matematyki w Technikum w roku szkolnym 2018/2019 (podpisane przez Dyrektora ZSS) oraz za I półrocze roku szkolnego 2019/2020 (podpisane przez Dyrektora ZSS);

b) nie przedłożono: informacji z realizacji programu poprawy efektywności kształcenia z matematyki za kolejne lata szkolne i sprawozdania końcowego.

(akta kontroli str. 649-657)

Dyrektor ZSS wyjaśnił: *nie posiadam informacji na temat osoby odpowiedzialnej za opracowanie sprawozdania z realizacji Programu Poprawy z 2018 r. Nie posiadam informacji, czy były sporządzane sprawozdania z realizacji tego programu, ponieważ w tamtym okresie nie pełniłem funkcji Dyrektora ZSS. Nie posiadam informacji, czy były sporządzane sprawozdania z realizacji Programu Poprawy z 2018 r. za lata szkolne 2019/2020, 2020/2021, 2021/2022. W przekazanej dokumentacji nie otrzymałem takich materiałów od poprzedniego Dyrektora ZSS.*

(akta kontroli str. 389-390)

Była Wicedyrektor ZSS wyjaśniła: *Informacje były opracowywane na spotkaniach zespołu przedmiotowego niezwłocznie po zakończeniu ostatniego miesiąca wskazanego na informacji. E-mailem były przekazywane do Dyrektora ZSS. Myślę, że informacje za pozostałe miesiące były sporządzane, prawdopodobnie nie zostały tylko wydrukowane. Sprawozdania z realizacji Programu Poprawy z 2018 r. za rok szkolny 2019/2020, 2020/2021 oraz 2021/2022 na pewno były przedkładane wizytatorowi z Kuratorium, musiały więc być sporządzone.*

(akta kontroli str. 676-681)

Dyrektor ZSS wyjaśnił: *nie posiadam wiedzy czy zostało sporządzone sprawozdanie końcowe z realizacji Programu Poprawy z 2018 r.*

(akta kontroli str. 390)

Była Wicedyrektor ZSS wyjaśniła że: *sprawozdanie końcowe z realizacji Programu Poprawy z 2018 r. na pewno zostało sporządzone. Najczęściej kierowca zawoził [dokumenty do Kuratorium] w formie papierowej.*

(akta kontroli str. 676-681)

Mimo braku formalnego zlecenia przez ZKO opracowania i wdrożenia programu poprawy efektywności kształcenia, we wrześniu 2022 r. Dyrektor ZSS zatwierdził Program Naprawczy z języka polskiego dla klas maturalnych Technikum⁸⁰, w których stwierdzono

⁷⁹ E. P., która wicedyrektorem ZSS była od 1 marca 2019 r. do 31 sierpnia 2024 r.

⁸⁰ Dalej: Program Naprawczy z 2022 r.

problemy uczniów z przyswojeniem wiedzy i opanowaniem umiejętności koniecznych do zdania egzaminu maturalnego. Jako bezpośredni powód wskazano słabszy wynik na egzaminie dojrzałości w poprzednim roku szkolnym, ale również zaznaczające się od wielu lat zjawisko obniżania się poziomu nauczania języka polskiego. Program Naprawczy z 2022 r. opracowano na podstawie: przeprowadzonych i przeanalizowanych diagnoz, sprawdzianów i testów; analizy wyników egzaminu maturalnego z języka polskiego z maja 2022 r.; analizy frekwencji, stanu osobowego uczniów; poczynionych spostrzeżeń i obserwacji (w tym pedagoga szkolnego); opinii poradni (dysleksja, dysgrafia). Zawarto w nim również: przyczyny niskich osiągnięć uczniów; cele ogólne i cele szczegółowe; treści kształcenia; sposoby osiągania celów kształcenia i wychowania (formy, metody i techniki pracy); założone osiągnięcia uczniów; sposoby oceny osiągnięć uczniów (w tym kryteria oceny); sposoby ewaluacji Programu.

(akta kontroli str. 608-614)

Dyrektor ZSS wyjaśnił (...) Program Naprawczy z języka polskiego został opracowany przez zespół nauczycieli języka polskiego i zatwierdzony przez dyrektora szkoły na początku września, zaraz po objęciu przeze mnie stanowiska dyrektora. Program ten powstał w oparciu o rozmowę z wizytatorem Kuratorium oraz analizę wyników egzaminu maturalnego z maja 2022 roku. Osobiście dostarczyłem dokumentację do Kuratorium około 10 września 2022 r.

(akta kontroli str. 388)

W toku kontroli NIK, nie przedłożono dokumentów potwierdzających akceptację ZKO założeń powyższego Programu Naprawczego.

Pomimo złożenia powyższego Programu, Wydział Kształcenia Branżowego i Niepublicznego Kuratorium pismem z 10 października 2022 r.⁸¹ wystąpił o opracowanie i wdrożenie Rocznego Planu Wspomagania w obszarze poprawy efektywności kształcenia z języka polskiego. Wskazano m.in., że: plan należy opracować i przesłać do wizytatora sprawującego bezpośredni nadzór pedagogiczny nad szkołą do 15 października 2022 r., a sprawozdanie z jego realizacji przekazać w wersji elektronicznej do wizytatora w terminie do 31 lipca 2023 r.

W odpowiedzi na powyższe Dyrektor ZSS, pismem z 12 października 2022 r. przekazał do Kuratorium Roczny Plan Wspomagania w obszarze poprawy efektywności kształcenia z języka polskiego⁸², który został zatytułowany: PROGRAM NAPRAWCZY NA ROK 2022/2023. W porównaniu do Programu Naprawczego zatwierdzonego we wrześniu 2022 r. uzupełniono w nim, w ujęciu procentowym, zdawalność egzaminu maturalnego z języka polskiego (96,3% w 2018 r., 88% w 2019 r., 76,32% w 2020 r., 86% w 2021 r., 89% w 2022 r.), średni wynik procentowy (37,34% w 2020 r., 44% w 2021 r., 42% w 2022 r.), a także dołączono harmonogram działań, który zawierał: zadania⁸³ oraz formę ich realizacji, osoby odpowiedzialne za ich realizację, terminy realizacji i sposób monitorowania stopnia ich realizacji.

(akta kontroli str. 616-625)

W sprawozdaniu z realizacji Planu Wspomagania, które do Kuratorium zostało przekazane 17 sierpnia 2023 r. wskazano m.in. że:

- zwiększono współpracę uczestników procesu edukacyjnego, tj. nauczycieli, rodziców, pedagoga wykorzystując różnorodne formy,
- prowadzono stały monitoring i ewaluację programu, tj. nauczyciele języka polskiego na comiesięcznych spotkaniach analizowali bieżące wyniki osiągane w poszczególnych klasach, na bieżąco wypracowywane były metody na

⁸¹ Znak: WKBN.552.134.2020.GS.

⁸² Dalej: Plan Wspomagania.

⁸³ Diagnoza potrzeb uczniów, Wdrażanie zindywidualizowanych metod pracy, Motywowanie uczniów do aktywnego udziału w lekcjach i uczeniu się, Wdrażanie elementów oceniania kształtującego, Wyrównywanie braków i uzupełnianie zaległości, Współpraca z rodzicami, Stosowanie jasnych metod oceniania.

- poprawienie niezadowolających wyników, wspólnie podejmowano próbę ustalenia przyczyn i wypracować odpowiednie działania do ich wyeliminowania,
- przez cały czas trwania programu nauczyciele opracowując wyniki diagnoz edukacyjnych zwracali szczególną uwagę na formułowanie wniosków do dalszej pracy i konsekwentną ich realizację,
- ewaluacja programu prowadzona była bieżąco poprzez: sprawozdania nauczycieli, analizę bieżących wyników nauczania, wyników próbnych egzaminów, analizę porównawczą diagnoz przeprowadzonych na początku i na końcu roku szkolnego, analizę wyników klasyfikacji śródrocznej, rocznej i końcowej oraz wyników egzaminu maturalnego z danymi z poprzedniego roku szkolnego,
- osiągnięte wyniki egzaminu maturalnego z języka polskiego w sesji głównej (maj 2023) wyniosły: część pisemna – zdawalność 90% (średni wynik procentowy 47%), część ustna – zdawalność 98% (średni wynik procentowy 42%),
- uczniowie, którzy uzyskali wynik negatywny z egzaminu maturalnego z języka polskiego, nie zdali egzaminu również z co najmniej jednego innego przedmiotu i nie mogli przystąpić do egzaminu w sesji poprawkowej,
- w porównaniu z rokiem poprzednim nastąpił wzrost o 1 punkt procentowy zdawalności i o 4 punkty wzrost średniego wyniku procentowego,
- zrealizowany program przyniósł oczekiwane rezultaty, chociaż wyniki nie były w pełni satysfakcjonujące,
- założenia programu oraz podjęte działania miały być realizowane w latach następnych oraz w dalszym ciągu monitorowane na bieżąco.

(akta kontroli str. 626-631)

W protokole z posiedzenia Rady Pedagogicznej z 31 sierpnia 2023 r. przy przedstawieniu wyników matur odnotowano m.in., że *słabo wypadła matematyka, dlatego też trzeba będzie napisać program naprawy.*

(akta kontroli str. 436-441)

Dyrektor ZSS wyjaśnił: *Wypracowane w poprzednich latach formy i metody nauczania w Zespole Szkół, realizowane w ramach programów naprawczych z języka polskiego i matematyki, skłoniły mnie jako dyrektora, (...) do podjęcia decyzji o rezygnacji z wdrażania kolejnego programu naprawczego. (...) zdecydowałem się poświęcić ten czas na podejmowanie bezpośrednich działań skierowanych na pracę z uczniami (...).*

(akta kontroli str. 405-406, 812-814)

Dyrektor ZSS wyjaśnił: *sprawozdanie z realizacji programu naprawczego z języka polskiego zostało opracowane po przeprowadzeniu analizy wyników maturalnych z sesji majowej 2023 r. oraz omówieniu ich z nauczycielami na początku lipca (...) i zatwierdzone przez Dyrektora ZSS w lipcu 2023 r.*

(akta kontroli str. 389)

Z przedłożonych danych dotyczących wyników osiągniętych przez Technikum na pisemnym egzaminie maturalnym z języka polskiego w 2023 r. wynikało, że egzamin zdało 45 uczniów na 51 przystępujących, tym samym odsetek uczniów, którzy zdali pisemny egzamin maturalny z języka polskiego wyniósł 88%, a nie 90% jak wskazano w sprawozdaniu z realizacji programu naprawczego z języka polskiego.

(akta kontroli str. 708-724)

Dyrektor ZSS wyjaśnił, że: *(...) korzystali (...) z wyników zdawalności opublikowanych na stronie Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Poznaniu.*

(akta kontroli str. 405, 812, 816)

Wskazanie, że egzamin pisemny z języka polskiego zdało 90% zdających skutkowało sformułowaniem nieprawdziwego wniosku o następującej treści „W tym roku w porównaniu z rokiem poprzednim nastąpił wzrost zdawalności o 1 punkt procentowy”. Wbrew temu co napisano zdawalność z pisemnego egzaminu z języka polskiego w 2023 r (88%) była o 1 punkt procentowy niższa niż w roku 2022 (89%).

(akta kontroli str. 626-631, 708-724)

Dyrektor ZSS wyjaśnił Kuratorium nie wystąpiło do Dyrektora ZSS z wnioskiem o przygotowanie kolejnych Rocznych Planów Wspomagania w zakresie poprawy efektywności kształcenia z języka polskiego na rok szkolny 2023/2024. Rozważałem wdrożenie kolejnego własnego Programu Naprawczego z języka polskiego, jednak po analizie sprawozdania z realizacji programu za rok 2022/2023 oraz po konsultacji z nauczycielami języka polskiego zdecydowano, że zalecenia będą realizowane w ramach dotychczasowego programu. Decyzja ta wynikała również z braku dodatkowych godzin przeznaczonych na realizację programów naprawczych, co oznaczało, że działania muszą być prowadzone w ramach obowiązkowych zajęć z języka polskiego. Ponadto, przeprowadzono rozmowy z nauczycielami innych przedmiotów realizowanych zgodnie z podstawą programową, w celu wspólnego rozwijania u uczniów umiejętności czytania ze zrozumieniem.

(akta kontroli str. 389)

W roku 2024 pisemny egzamin maturalny z języka polskiego zdało 25 uczniów, tj. wszyscy zdający (w tym dwie osoby na egzaminie poprawkowym). Powyższa poprawa mogła wynikać ze zmniejszenia odsetka absolwentów Technikum przystępujących do egzaminu maturalnego.

(akta kontroli str. 725-739, 851-854)

W okresie objętym kontrolą Kuratorium nie przeprowadzało w Zespole Szkół kontroli dotyczących prowadzenia zajęć z matematyki i języka polskiego oraz efektów kształcenia z tych przedmiotów.

(akta kontroli str.193-194)

Wcześniej kontrole takie zostały przeprowadzone w latach 2018 i 2019:

- a) kontrola z roku 2018⁸⁴ dotyczyła sprawowanego nadzoru dyrektora szkoły nad zarządzaniem wynikami egzaminu maturalnego z matematyki, warunków nauczania, wykorzystywania pomocy dydaktycznych, realizacji podstawy programowej oraz metod nauczania stosowanych przez nauczycieli – sformułowano zalecenie „Indywidualizować pracę z uczniem na zajęciach edukacyjnych z matematyki odpowiednio do potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia”;
- b) kontrola z roku 2019⁸⁵ dotyczyła realizacji programu poprawy efektywności kształcenia z matematyki i harmonogramu w związku z działaniami w ramach Rady Edukacyjnej powołanej przez ZKO – kontrola bez zaleceń.

(akta kontroli str. 195-228, 229-238)

Dyrektor ZSS, w okresie objętym kontrolą, w ramach nadzoru pedagogicznego, nie podejmował kontroli doraźnych w zakresie przebiegu procesów kształcenia i efektów działalności dydaktycznej w Technikum z przedmiotów maturalnych.

(akta kontroli str. 502-550)

Dyrektor ZSS wyjaśnił: Kontrole doraźne w zakresie przedmiotów maturalnych w latach 2022/2023 oraz 2023/2024 były systematycznie przeprowadzane, jednak nie zostały formalnie udokumentowane z powodu braku czasu. Kontrole te polegały na moim uczestniczeniu w lekcjach z języka polskiego, matematyki, języków obcych oraz godzinach wychowawczych, podczas których przeprowadzałem rozmowy zarówno z uczniami, jak i nauczycielami.

(akta kontroli str. 405, 812)

2.5 W kolejnych latach szkolnych objętych kontrolą, do egzaminów maturalnych przystępowało 64% absolwentów Technikum (maj 2022 r.), 67% absolwentów (maj 2023 r.), 49% absolwentów (maj 2024 r.). Wcześniej, tj. w maju 2021 r. do egzaminów

⁸⁴ Przeprowadzona w dniu 21 listopada 2018 r.

⁸⁵ Przeprowadzona w dniu 6 marca 2019 r.

maturalnych przystąpiło 67% absolwentów Technikum. Z powyższego wynika, że w 2024 r. do egzaminów maturalnych przystąpił znacznie mniejszy odsetek absolwentów Technikum, niż w latach wcześniejszych – w porównaniu do roku 2023, tj. o 18 punktów procentowych mniej.

(akta kontroli str. 682-694, 695-707, 708-724, 725-739)

Dyrektor ZSS wyjaśnił: *W 2024 roku do egzaminów maturalnych przystąpił mniejszy odsetek absolwentów technikum, ponieważ część uczniów priorytetowo potraktowała zdanie egzaminów zawodowych. (...) część uczniów rezygnuje z podejścia do matury, koncentrując się na jak najszybszym rozpoczęciu pracy zarobkowej. (...)*

(akta kontroli str. 405, 812-813)

Pozytywny wynik (zdany egzamin maturalny), z uwzględnieniem egzaminów poprawkowych, uzyskało w Technikum:

- 60,5% zdających w roku 2022 (23 na 38 zdających),
- 49% zdających w 2023 r. (25 na 51 zdających),
- 92% zdających w 2024 r. (23 na 25 zdających).

W poszczególnych latach zdawalność m.in.:

- z języka polskiego wyniosła 86,8% w 2022 r. przy średnim wyniku procentowym 41,9%; 88,2% w 2023 r. przy średnim wyniku procentowym 47,1%; 100% w 2024 r. przy średnim wyniku procentowym 45,24%;
- z matematyki wyniosła 65,8% w 2022 r. przy średnim wyniku procentowym 35,3%; 52,9% w 2023 r. przy średnim wyniku procentowym 32,6%; 92% w 2024 r. przy średnim wyniku procentowym 41,36%;

(akta kontroli str. 682-694, 695-707, 708-724, 725-739)

Dyrektor ZSS wyjaśnił, że w 2023 roku w Zespole Szkół przeprowadzono analizę przyczyn słabszych wyników egzaminu maturalnego z matematyki w porównaniu z rokiem 2022. Analiza ta odbyła się podczas rozmów z nauczycielami zespołów przedmiotowych i została uwzględniona w programach ich pracy na kolejny rok. (...). Wspólnie starano się zidentyfikować przyczyny problemów oraz wypracować działania zmierzające do ich eliminacji. (...). Stwierdzono, że słabe wyniki były spowodowane m.in. niską punktacją uczniów z egzaminów ósmoklasisty i gimnazjalnego oraz bardzo ograniczonym kontaktem z rodzicami w ostatnich klasach. (...) był to rocznik, który ukończył naukę w okresie po pandemii COVID-19. Jej skutkiem były nie tylko zaległości, lecz także trudności w skupieniu uwagi nad treściami zawartymi w zadaniach podczas nauki stacjonarnej, wynikające z wcześniejszego doświadczenia nauki zdalnej (...).

(akta kontroli str. 405-406, 812-813)

Dyrektor ZSS wyjaśnił: *W 2024 roku w Zespole Szkół przeprowadzono analizę przyczyn poprawy zdawalności egzaminów maturalnych z matematyki, języka polskiego oraz języka angielskiego. Wyniki analizy zostały przedstawione podczas rad pedagogicznych w sierpniu i wrześniu (...).*

(akta kontroli str. 405-406, 812, 814)

Dyrektor ZSS stwierdził, że poprawę zdawalności egzaminu maturalnego w 2024 r. przyniosły metody nauczania wdrożone przez Dyrektora ZSS i nauczycieli zespołów przedmiotowych.

(akta kontroli str. 851-854)

W roku 2024 zdawalność egzaminu maturalnego w Zespole Szkół, która wyniosła 92%, była wyższa od zdawalności w skali kraju (84,1%). W latach wcześniejszych zdawalność egzaminu maturalnego była niższa – w 2002 r. 60,5% przy zdawalności 78,2% w skali kraju, w 2023 r. 49% przy zdawalności 84,4% w skali kraju.

(akta kontroli str. 682-694, 695-707, 708-724, 725-739)

Analiza NIK wykazała⁸⁶, że wskaźnik EWD dla Technikum z języka polskiego podawany za lata 2018-2020, 2019-2021, 2020-2022 i 2021-2023 wahał się, ale przez cały czas miał wartość ujemną. I tak za lata 2018-2020 wyniósł -3,6 (co oznacza, że wynik nauczania przeciętnego ucznia na maturze był o 3,6 punktu niższy niż by to wynikało z jego rezultatu na egzaminie ósmoklasisty); 2019-2021 wyniósł -2,2; 2020-2022 wyniósł -3,9; 2021-2023 wyniósł -3,6.

Z kolei wskaźnik EWD z matematyki za lata 2018-2020, 2019-2021, 2020-2022 i 2021-2023 cały czas się pogarszał. Za lata 2018-2020 wyniósł -4,4 (co oznacza, że wynik nauczania przeciętnego ucznia na maturze był o 4,4 punktu niższy niż by to wynikało z jego rezultatu na egzaminie ósmoklasisty); 2019-2021 wyniósł -4,5; 2020-2022 wyniósł -4,6; 2021-2023 wyniósł -6,6.

(akta kontroli str. 740, 741)

Dyrektor ZSS wyjaśnił: *Przeprowadzałem analizę wskaźników EWD na potrzeby własne, jednak nie wdrażałem ich do pracy szkoły. (...) Wskaźniki te uwzględniają jedynie podstawę ogólną, pomijając podstawę zawodową.*

(akta kontroli str. 405-406, 812, 814)

Dyrektor ZSS przedłożył sprawozdania z pracy zespołu przedmiotowego języka polskiego, historii, geografii i WOS-u za lata szkolne objęte kontrolą. Wskazano w nich na podejmowanie jednorodnych działań na rzecz podniesienia wyników nauczania i wyników egzaminów zewnętrznych i odnotowano m.in., że: przeprowadzano diagnozy w zakresie wiadomości i umiejętności zdobytych na poprzednich etapach kształcenia; poddawano ewaluacji wyniki diagnoz w celu stwierdzenia mocnych i słabych stron, wskazywano kierunki do dalszej pracy z uczniami; organizowano i prowadzono konsultacje, na których uczeń mógł uzupełnić wiedzę i umiejętności; współpracowano z rodzicami, pedagogiem i innymi nauczycielami w celu wyeliminowania niepowodzeń szkolnych; zapoznawano się z wynikami ubiegłorocznego egzaminu maturalnego, poddawano je analizie, wyszczególniano mocne i słabe strony, wskazywano kierunki do dalszej pracy z uczniami; przeprowadzano próbne egzaminy maturalne oraz dokonywano analizy wyników, wskazywano kierunki do dalszej pracy z maturzystami; stosowano różne metody i formy prowadzenia zajęć.

W odniesieniu do pracy z uczniem słabym odnotowano m.in., że: prowadzono konsultacje dla uczniów z trudnościami w nauce; dostosowywano wymagania edukacyjne do poziomu oraz możliwości jakie niesło za sobą zdalne nauczanie; wzbudzano motywację. W zakresie doskonalenia metod i warsztatu pracy nauczyciela wskazywano na samokształcenie i doskonalenie zawodowe i wskazano m.in. na uczestniczenie w wewnątrzszkolnych formach doskonalenia oraz szkoleniach zewnętrznych.

W każdym z kontrolowanych lat szkolnych w sprawozdaniach zespołu zawarto odmienne wnioski do pracy na przyszły rok szkolny. W sprawozdaniu zespołu za rok szkolny:

- 2021/2022 rekomendowano m.in.: kontynuację pracy z uczniem słabym, większą staranność w przygotowaniu uczniów do egzaminów zewnętrznych, zwiększenie ilości ćwiczeń ze źródłami informacji, ćwiczenie umiejętności kluczowych oraz umiejętności trudnych;
- 2022/2023 podkreślono, że należy prowadzić działania kształcące umiejętność odczytywania tekstów kultury, samodzielnego tworzenia prac argumentacyjnych; należy ćwiczyć pisanie prac pod kątem elementów zawartych w temacie, umiejętności stawiania tezy, pisania rozprawki; należy pracować nad kompozycją, spójnością i objętością pracy;
- 2023/2024 wnioski dotyczyły konieczności ćwiczenia umiejętności stawiania tezy, rozprawkę; doskonalenia umiejętności argumentacji; pracy nad kompozycją, spójnością i objętością pracy.

⁸⁶ Przeprowadzona w oparciu o dane CKE dotyczące Szkoły zamieszczone na stronie: <https://ewd.edu.pl/wskazniki/matura/wykres-szkoly/?id=28424>

(akta kontroli str. 742-771)

Dyrektor ZSS przedłożył sprawozdania z pracy zespołu nauczycieli przedmiotów matematyczno-przyrodniczych za lata szkolne objęte kontrolą. Wskazano w nich na podejmowanie zbliżonych:

- działań na rzecz podniesienia wyników nauczania i wyników egzaminów zewnętrznych i odnotowano m.in., że: przeprowadzono diagnozy wstępne i końcowe wiedzy i umiejętności z poszczególnych przedmiotów; dokonywano analizy wyników matury z matematyki z poprzedniego roku oraz opracowywano wnioski do pracy w bieżącym roku szkolnym; organizowano konsultacje przedmiotowe dla maturzystów; organizowano matury próbne; organizowano konsultacje przedmiotowe dla uczniów zdolnych i mających trudności w nauce; indywidualizowano nauczanie oraz dostosowywano wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów; współpracowano w ramach pomocy pp; organizowano konkursy matematyczne. Za lata szkolne 2022/2023 i 2023/2024 wskazano ponadto na pracę z arkuszami i zadaniami egzaminacyjnymi we wszystkich klasach Technikum, prowadzenie konsultacji przedmiotowych dla uczniów mających problemy edukacyjne i prowadzenie zajęć wyrównawczych z matematyki;
- form doskonalenia metod i warsztatu pracy dydaktycznej i odnotowano m.in., że: wzbogacono bazę dydaktyczną o nowo opracowane scenariusze zajęć, karty pracy, zestawy ćwiczeń;
- sposobów doskonalenia zawodowego i samokształcenia i odnotowano m.in., że: uczestniczono w różnych formach doskonalenia zawodowego, tj. szkolenia, konferencje, kursy;
- sprawozdania za lata szkolne 2022/2023 i 2023/2024 formułowały wnioski dotyczące m.in. konieczności zintensyfikowania działania na rzecz poprawy frekwencji, wspierania motywacji uczniów do nauki, podnoszenia atrakcyjności zajęć lekcyjnych, motywowania uczniów do brania udziału w konkursach.

Sprawozdanie za rok szkolny 2021/2022 przedstawiało tylko wyniki z działalności zespołu nie formułując wniosków.

(akta kontroli str. 772-799)

2.6 Wyniki i wnioski odnoszące się do stwierdzonych nieprawidłowości z nadzoru pedagogicznego za rok szkolny: 2021/2022 odnosiły się do ośmiu obszarów, 2022/2023 – 10, 2023/2024 - 14 i zostały przedstawione przez Dyrektora ZSS na posiedzeniach Rady Pedagogicznej odpowiednio: 27 czerwca 2022 r., 31 sierpnia 2023 r., 25 czerwca 2024 r.

Wyniki sprawowanego nadzoru pedagogicznego, w których nie wystąpiła potrzeba formułowania wniosków (brak nieprawidłowości) dotyczyły stwierdzenia, że:

- w roku szkolnym 2021/2022 - działania szkoły wspierały wychowawczą rolę rodziny; działania nauczycieli kształtowały i egzekwowały właściwe postawy uczniów i ich kulturę osobistą; dyżury nauczycielskie pełnione były w sposób niewłaściwy – konieczne jest wzmocnienie kontroli obecności nauczyciela na dyżurze oraz wyznaczenie dyżurów nauczycielskich w pracowniach ćwiczeń praktycznych; wyznaczony zespół nauczycieli dokonał analizy egzaminów zewnętrznych;
- w roku szkolnym 2022/2023 i 2023/2024 – nauczyciele analizowali wyniki egzaminów próbnych matur oraz potwierdzających kwalifikacje zawodowe przeprowadzonych w roku szkolnym (analiza jakościowa i ilościowa) oraz uwzględnili wpływające z tych analiz wnioski przy planowaniu dalszej pracy dydaktycznej zespołów przedmiotowych; w odpowiednim stopniu uwzględniano pracę z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi; zdecydowana większość nauczycieli stosuje różne metody przekazywania wiedzy, korzysta z multimedialnych środków dydaktycznych, w różnorodny sposób sprawdza poziom zdobytej wiedzy i nabytych przez uczniów umiejętności, a w roku szkolnym 2023/2024 dodatkowo, że wychowawcy we współpracy z pedagogiem szkolnym, pedagogiem specjalnym i psychologiem analizowali na bieżąco

trudności wychowawcze, edukacyjne i współpracowali z rodzicami stosując odpowiednie środki zaradcze; wspomaganie nauczycieli uwzględniało wnioski z nadzoru za ubiegły rok szkolny oraz bieżące potrzeby – jednak zwiększyć należy monitorowanie; kontrolowanie postępów i wspomaganie nauczycieli, tak aby wpłynęło ono na podniesienie wyników nauczania oraz efektów w pracy z dziećmi.

We wszystkich latach szkolnych objętych kontrolą powtarzały się dwie nieprawidłowości wynikające z działań wynikających ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego, w związku z którymi Dyrektor sformułował wnioski i rekomendacje. Dotyczyły one:

1) rozpoczynania i kończenia zajęć lekcyjnych przez nauczycieli w dość dużej większości punktualnie, ale zdarzały się przypadki wcześniejszego kończenia zajęć na ostatniej godzinie lekcyjnej – w tym obszarze należy wzmocnić kontrolę nadzoru pedagogicznego;

2) prowadzenia kontaktów z rodzicami w zdecydowanej większości telefonicznie – zaleca się konieczność zapisywania kontaktów z rodzicami/ opiekunami prawnymi w dzienniku.

Za lata szkolne 2022/2023-2023/2024 te same nieprawidłowości dotyczyły trzech kwestii, w związku z którymi Dyrektor ZSS sformułował wnioski i rekomendacje. Odnosiły się one do:

1) konieczności zapisywania w dzienniku informacji o poinformowaniu uczniów na początku roku szkolnego o wymaganiach, zasadach i metodach oceniania, sposobach i możliwościach poprawiania ocen;

2) konieczności wzmocnionej obserwacji ze strony nauczycieli w newralgicznych rejonach szkoły;

3) stwierdzonych niedociągnięciach w prowadzeniu dzienników zajęć, które dotyczyły np. pojedynczych braków tematów lekcji oraz braku informacji o realizacji podstawy programowej.

(akta kontroli str. 409-441, 460-461, 474-480, 494-499, 551-563, 564, 565-573, 574-576, 577-588, 589-595, 596-603)

2.7 Plany nadzoru pedagogicznego na lata szkolne 2022/2023 oraz 2023/2024 w części dotyczącej wspomaganie nauczycieli przywoływały diagnozę pracy szkoły, jednak w toku kontroli NIK nie przedłożono dokumentacji potwierdzającej przeprowadzanie diagnozy, która obejmowałaby wszystkie sfery jej działalności i przedstawiała m.in. właściwości szkoły, jej mocne i słabe strony, zdefiniowane obszary do rozwoju, sformułowane wnioski, określone dostępne zasoby do jak najbardziej skutecznego przeprowadzenia wszelkich działań w obszarach tego wymagających.

(akta kontroli str. 405, 407)

Dyrektor ZSS wyjaśnił: *W Zespole Szkół w latach 2022/2023 oraz 2023/2024, podejmowano szereg działań mających na celu analizę wyników nauczania oraz poprawę jakości kształcenia, szczególnie w obszarze przedmiotów maturalnych i zawodowych. Regularnie przeprowadzano kontrole, analizy i rozmowy z nauczycielami oraz uczniami, co pozwalało na identyfikację problemów i wdrażanie skutecznych rozwiązań. (...) Jednocześnie, uwzględniając potrzeby rynku pracy oraz specyfikę szkół technicznych, opracowywano Diagnozy Potrzeb Edukacyjnych.*

(akta kontroli str. 812, 814-815)

Wyniki i wnioski odnoszące się do stwierdzonych nieprawidłowości ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego, przedstawiono w pkt 2.6 niniejszego wystąpienia pokontrolnego. Odnosiły się one zarówno do zagadnień związanych z przestrzeganiem przez nauczycieli przepisów prawa dotyczących działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej, jak i do zagadnień związanych z przebiegiem procesów kształcenia i wychowania w ZSS oraz efektami ww. działalności. Zostały sformułowane nie tylko w wyniku przeprowadzonych kontroli i obserwacji zajęć, ale także

w następstwie rozmów z nauczycielami i uczniami, a także obserwacji wybranych obszarów pracy Zespołu Szkół.

(akta kontroli str. 574-576, 589-595)

2.8 W badanym okresie Dyrektor Zespołu Szkół przedstawiał wyniki i wnioski nadzoru pedagogicznego na posiedzeniach Rady Pedagogicznej, co opisano w pkt 2.6 niniejszego wystąpienia. Rada Pedagogiczna nie ustaliła sposobu wykorzystania wyników nadzoru pedagogicznego, pomimo wymogu określonego w art. 70 ust. 1 ustawy Prawo oświatowe, co zostało opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 409-441, 460-461, 474-480, 494-499, 551-563, 564, 565-573, 574-576, 577-588, 589-595, 596-603)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Nie poinformowano organu prowadzącego w terminie 30 dni o zaleceniach otrzymanych z Kuratorium po kontrolach doraźnych przeprowadzonych w Zespole Szkół w roku 2022 i 2023 oraz o sposobie ich realizacji. W 2022 roku zalecenia zostały sformułowane w protokole kontroli doraźnej z 4 kwietnia a o sposobie ich realizacji poinformowano ZKO pismem z 21 kwietnia 2022 r. Natomiast w 2023 r. zalecenia zostały sformułowane w protokole kontroli doraźnej z 24 marca a o sposobie ich realizacji poinformowano ZKO pismem z 14 kwietnia 2023 r., które do Kuratorium dostarczono 14 lipca 2023 r.

Do zakończenia kontroli NIK, Dyrektor nie przekazał do organu prowadzącego ww. informacji w formie papierowej.

(akta kontroli str. 195-228, 229-238)

Zgodnie z art. 55 ust. 6 pkt 2 ustawy Prawo Oświatowe, Dyrektor szkoły w terminie 30 dni od dnia otrzymania zaleceń jest obowiązany powiadomić organ prowadzący szkołę o otrzymanych zaleceniach oraz o sposobie ich realizacji.

Dyrektor ZSS wyjaśnił: (...) *Informacja została przekazana drogą telefoniczną inspektorowi Kuratorium. (...) Uznałem, że przekazanie informacji w formie telefonicznej było wystarczające.*

(akta kontroli str. 402, 802, 809)

2. Kontrola doraźna Kuratorium zakończona Protokołem kontroli doraźnej z 24 marca 2023 r. i odebrana przez Dyrektora ZSS 28 marca 2023 r. wskazywała jedno zalecenie, o którego realizacji Dyrektor ZSS poinformował ZKO z opóźnieniem wynoszącym 108 dni (tj. 14 lipca 2023 r., pismem datowanym na 14 kwietnia 2023 r.)

(akta kontroli str. 229-238)

Zgodnie z 55 ust. 6 pkt 1 ustawy Prawo Oświatowe Dyrektor szkoły w terminie 30 dni od dnia otrzymania zaleceń jest obowiązany powiadomić organ sprawujący nadzór pedagogiczny o sposobie realizacji zaleceń.

Dyrektor ZSS wyjaśnił: (...) *Opóźnienie wynikało z błędu ludzkiego – przesyłka polecona, przygotowana do wysłania, nie została nadana w wymaganym terminie, ponieważ zagubiła się w procesie wysyłki.*

(akta kontroli str. 402, 802, 809-810)

3. Wbrew założeniom planu nadzoru pedagogicznego na rok szkolny 2022/2023 nie udokumentowano w określonej formie (arkuszy kontroli), czterech zaplanowanych kontroli dotyczących:

- organizacji pomocy pp dla uczniów z opiniami i orzeczeniami z poradni;
- efektów kształcenia umiejętności opisanych w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla danego etapu edukacyjnego;

- realizacji celów wychowania zmierzających do osiągnięcia ludzkiej dojrzałości poprzez kształtowanie postaw ukierunkowanych na prawdę, dobro i piękno, uzdalniających do odpowiedzialnych decyzji;
- efektów diagnozowania opanowania umiejętności zawodowych według wymagań określonych w opisie kwalifikacji absolwenta.

(akta kontroli str. 462-473, 502-522)

Dyrektor ZSS wyjaśnił, że: *Kontrole dotyczące bieżącej pracy wszystkich nauczycieli zatrudnionych w szkole są prowadzone codziennie przez wicedyrektorów. Jako nowy dyrektor postanowiłem wprowadzić arkusz kontroli w celu dokumentowania tych działań. Jednak ze względu na natłok obowiązków (...) zdecydowałem się ograniczyć nadmierną biurokrację. W modyfikacji planu powinienem uwzględnić uproszczone procedury dokumentacyjne, które pozwolą na zachowanie równowagi pomiędzy efektywnością nadzoru a optymalizacją czasu pracy.*

(akta kontroli str. 401-402, 802-803)

Wicedyrektor ds. kształcenia zawodowego ZSS wyjaśnił że: (...) *kontrola tego obszaru miała formę złożoną. (...) dotyczyła głównie kształcenia zawodowego praktycznego (...) opierała się na wynikach próbnych praktycznych egzaminów zawodowych, zestawienia tych wyników były prezentowane na radzie pedagogicznej oraz omówione w ramach spotkania zespołu nauczycieli kształcenia praktycznego (...). Kolejnym obszarem diagnostycznym były wyniki państwowych praktycznych i teoretycznych egzaminów zewnętrznych (...). Były one również zinterpretowane i przekazane w formie prezentacji na radzie pedagogicznej.*

(akta kontroli str. 606-607, 801)

Wicedyrektor ds. kształcenia ogólnego ZSS wyjaśniła, że: (...) *w roku szkolnym 2022/23 pełniłam funkcję wicedyrektora ds. kształcenia zawodowego. Wicedyrektorem ds. kształcenia ogólnego w tym okresie była pani (...). Ona zajmowała się kształceniem ogólnym w Zespole Szkół Samochodowych. Nie była to zatem moja kompetencja. Nie mam wiedzy na temat powyższej kontroli (...).*

(akta kontroli str. 604-605, 800)

4. Wbrew założeniom planu nadzoru pedagogicznego na rok szkolny 2022/2023 nie udokumentowano w określonej formie (arkuszy kontroli), trzech zaplanowanych kontroli dotyczących:

- rozwijania umiejętności uczniów i nauczycieli z wykorzystaniem sprzętu zakupionego w ramach programu „Laboratoria przyszłości”,
- organizacji i formy współpracy kształcenia zawodowego i uczenia się w miejscu pracy w partnerstwie z przedstawicielami branż,
- podejmowania inicjatyw/działań na lekcjach WF w zakresie zachęcania i wspierania uczniów do rozwijania aktywności fizycznej.

(akta kontroli str. 481-493, 523-550)

Dyrektor ZSS wyjaśnił, że: „Laboratoria Przyszłości” było jednym z założonych obszarów kontroli. (...) *nasza szkoła nie uczestniczyła w tym programie (...). W związku z tym przeprowadzenie kontroli w tym zakresie było niemożliwe. (...) Organizacja i formy współpracy kształcenia zawodowego i uczenia się w miejscu pracy w partnerstwie z przedstawicielami branż. (...) Kontrole oraz rozmowy związane z tym procesem odbywały się w formie ustnej, a ich ustalenia były dokumentowane w formie oświadczeń. (...) Podejmowanie inicjatyw/działań na lekcjach WF w zakresie zachęcania i wspierania uczniów do rozwijania aktywności fizycznej. Na bieżąco Pani Wicedyrektor monitorowała pracę nauczycieli wychowania fizycznego, wspierając ich w podejmowaniu działań mających na celu rozwijanie aktywności fizycznej wśród uczniów. (...) Moim błędem jako dyrektora było nadmierne dążenie do dokumentowania wszystkich działań za pomocą arkuszy kontroli.*

(akta kontroli str. 402, 802, 804-805)

Pierwsza część kierunku dotyczącego *Rozwijania umiejętności podstawowych i przekrojowych uczniów*, w szczególności z wykorzystaniem pomocy dydaktycznych zakupionych w ramach programu „Laboratoria przyszłości” odnosiła się do rozwijania umiejętności podstawowych i przekrojowych uczniów, który stanowi rdzeń działań edukacyjnych każdej placówki oświatowej.

Wicedyrektor ds. kształcenia zawodowego ZSS wyjaśnił że: *W roku 2023/24 (...) tworzyłem umowy pomiędzy nami a partnerskimi firmami działającymi na rynku branży motoryzacyjnej w woj. zachodniopomorskim. (...) umowy zawoziłem do pracodawców i jeździłem na spotkania (...) celem sprawdzenia prawidłowości odbywania się tam kształcenia praktycznego, kontroli uczniów w miejscu pracy. (...) Do umów z pracodawcami załączony jest zawsze, zgodny z podstawą kształcenia w danym zawodzie, zakres treści edukacyjnych, efekty kształcenia i wytyczne dla pracodawcy. Nie prowadziłem odrębnego arkusza kontroli firm czy uczniów, gdyż nie było sytuacji która miałaby wskazywać na jakieś nieprawidłowości.*

(akta kontroli str. 606-607, 801)

Wicedyrektor ds. kształcenia ogólnego ZSS wyjaśniła, że: *Był to jeden z kierunków realizacji polityki oświatowej państwa na ten rok. Dlatego był ujęty w (...) planie nadzoru pedagogicznego. (...) w roku szkolnym 2023/24 nie wszedł do szkół ponadpodstawowych (...). Z uwagi na ten fakt nie przedmiotowym było ujmowanie tego priorytetu w kontroli wynikającej z planu nadzoru w ww. roku szkolnym. Decyzja ta została ustalona z Dyrektorem.*

(akta kontroli str. 604-605, 800)

5. Rada Pedagogiczna nie ustalała sposobu wykorzystania wyników nadzoru pedagogicznego, co było konsekwencją nieprzyjęcia kryteriów i mierników w sprawowanym nadzorze pedagogicznym. Nieustalenie wyników nadzoru pedagogicznego było niezgodne z art. 70 ust. 1 ustawy Prawo oświatowe, który stanowi, że do kompetencji stanowiących Rady Pedagogicznej należy m.in. ustalanie sposobu wykorzystania wyników nadzoru pedagogicznego.

(akta kontroli str. 409-441, 460-461, 474-480, 494-499, 551-563, 565-573, 577-588)

Dyrektor ZSS w złożonych wyjaśnieniach nie odniósł się do przyczyn nie ustalania przez Radę Pedagogiczną sposobu wykorzystania wyników nadzoru pedagogicznego.

(akta kontroli str. 284, 382)

OCENA CZĄSTKOWA

W okresie objętym kontrolą Dyrektor ZSS realizował zalecenia organu sprawującego nadzór pedagogiczny. Jednakże w jednym przypadku informacja do Kuratorium o sposobie realizacji zalecenia została przekazana ze znacznym opóźnieniem. Stwierdzono również, że o ww. zaleceniach i sposobie ich realizacji nie informowano organu prowadzącego, tj. Prezydenta Miasta Szczecin.

W latach szkolnych 2022/2023 oraz 2023/2024 nie udokumentowano w zaplanowany sposób części kontroli przeprowadzonych w ramach nadzoru pedagogicznego.

W okresie objętym kontrolą zakończono realizację czteroletniego programu poprawy efektywności kształcenia z matematyki (w 2022 r.) oraz jednorocznego programu naprawczego z języka polskiego (w 2023 r.). Nie przyniosły one jednak zauważalnych efektów zarówno w wynikach matur w 2022 r. jak i w 2023 r. Znaczna poprawa zdawalności egzaminu maturalnego nastąpiła bowiem w roku 2024 r. i mogła wynikać z wykorzystania przez nauczycieli doświadczeń nabytych w trakcie realizacji powyższych programów, wyników i wniosków nadzoru pedagogicznego, jak również mogła mieć związek ze zmniejszeniem odsetka absolwentów Technikum przystępujących do egzaminu maturalnego.

Wykonywane w Zespole Szkół analizy i diagnozy nie były dokumentowane tylko przedstawiane ustnie na posiedzeniach Rady Pedagogicznej.

Wyniki i wnioski (odnoszące się do stwierdzonych nieprawidłowości) ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego Dyrektor ZSS terminowo przedstawiał Radzie Pedagogicznej, jednakże prezentowane wyniki uniemożliwiały dokonanie rzetelnej oceny realizowanych w przyjętym okresie działań, co zdaniem NIK było konsekwencją nie określenia w planach nadzoru celów prowadzonego nadzoru, ani kryteriów i mierników, które ilościowo i/lub jakościowo definiowały konsekwencje przeprowadzonych działań. Ponadto Rada Pedagogiczna nie ustalała sposobu wykorzystania wyników nadzoru pedagogicznego.

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Podjęcie działań w celu zapewnienia rzetelnego prowadzenia dokumentacji z przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej.
2. Niezwłoczne publikowanie na stronie BIP Zespołu Szkół dokumentów określających działalność ZSS.
3. Powołanie zespołów przedmiotowych i wychowawczych w wymaganym trybie.
4. Terminowe informowanie organu prowadzącego o zaleceniach otrzymanych z Kuratorium Oświaty.
5. Terminowe informowanie organu sprawującego nadzór pedagogiczny o sposobie realizacji zaleceń wydanych przez ten organ.
6. Przeprowadzanie zaplanowanych w planie nadzoru pedagogicznego kontroli i dokumentowanie ich w sposób przyjęty na dany rok szkolny.
7. Ustalanie przez Radę Pedagogiczną sposobu wykorzystania wyników nadzoru pedagogicznego.
8. Prowadzenie całościowej diagnozy pracy szkoły i uwzględnianie jej wyników we wspomaganiu nauczycieli w realizacji ich zadań.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury w Szczecinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Szczecin, 15 stycznia 2025 r.

Kontrolerzy
Aleksandra Młynek
st. inspektor kp.

.....
podpisano elektronicznie

Adam Borowski
doradca techniczny

.....
podpisano elektronicznie

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie
p.o. Dyrektora
dr Marcin Stefaniak

.....
podpisano elektronicznie